

Kuukausi- raportti

MARRASKUU 2021

Sisällysluettelo

Yhteenveto	2
Kansainvälinen talous.....	5
Ulkomaankauppa	8
Yksityiset kulutusmenot	11
Investoinnit.....	14
Kokonais- ja teollisuustuotanto.....	17
Työllisyys.....	21
Hinnat ja kustannukset.....	24
Julkinen talous.....	27
Yhteenveto talousennusteista	30

Ennusteryhmä

Markku Lehmus, ennustepäällikkö

🐦 @MarkkuLehmus

Birgitta Berg-Andersson, tutkija

🐦 @BirgittaBergA1

Ville Kaitila, tutkija

🐦 @VilleKaitila

Päivi Puonti, tutkija

🐦 @PaiviPuonti

Suhdannenäkymät marraskuussa 2021

> Talousluottamus

EU:ssa hyvin vahvalla tasolla

> Tehdasteollisuuden

tuotanto vakaassa

kasvussa...

> ... mutta tavara-

viennin määrä ei ole

kasvanut

> Työmarkkinat edelleen

vahvistuneet

Talouden ilmapiiri EU:ssa loistava

Eurostatin julkaisema EU:n talouden kokonaisluottamusindikaattori vahvistui kokonaisella pisteellä lokakuussa kahden hieman heikomman kuukauden jälkeen. Nousua kertyi rakentamisessa, teollisuudessa ja vähittäiskaupassa sekä erityisesti palvelualoilla. Kokonaisindeksi oli korkeimmalla tasollaan sitten toukokuun 2000.

Myös Suomen talouden luottamusindeksi vahvistui. Se oli lokakuussa korkeimmalla tasollaan sitten syyskuun 2000. Nousussa olivat samat osa-alueet kuin yllä koko EU:ssa.

Hintapaineet nousseet

Kysynnän elpyminen, pandemian jälkeinen kivulias tuotannon ja logistiikan palautuminen sekä uuden ympäristöystävällisemmän tuotannon murros ovat johtaneet laajoihin maailmanlaajuisiin hintapaineisiin. Suomen vientihinnat olivat syyskuussa 21 prosenttia korkeammalla kuin vuotta aiemmin. Tuontihinnoissa nousua oli 19 prosenttia. Kehitys kohtelee eri toimialojen kannattavuutta eri tavoin. Silti euroalueen kuluttajahintojen pohjainflaatio kiintein veroin on edelleen hyvin maltillinen.

Tehdasteollisuus mukavassa kasvussa

Tehdasteollisuuden tuotannon määrä kasvoi kesäkuukausina hyvin leveällä rintamalla yhteensä 4,8 prosenttia vuoden takaisesta. Kasvu on jatkunut myös kausitasoitettuna, kun sitä kertyi kevätkuukausiin verrattuna 1,3 prosenttia.

Metsäteollisuus kasvoi kevääseen verrattuna, mutta tuotanto oli vakaa kesän aikana ja aleni elokuussa. Kemianteollisuus oli sen sijaan pienessä laskussa kevääseenkin verrattuna. Myös metalliteollisuus veti kesällä henkeä. Kevääseen verrattuna kasvu kertyi metsäteollisuuden lisäksi elintarviketeollisuudesta.

Uusien tilausten suhde liikevaihtoon on poikkeuksellisen korkea, mikä tukee lähiaikojen tuotantoa. Tilausten määrä vientihintaindeksillä deflatoituna on myös korkealla tasolla.

Tavaraviennin määrä polkee paikoillaan

Kesä-elokuussa tavaraviennin määrän kasvu oli vielä 6,6 prosenttia vuoden takaisesta, mutta kausitasoitettuna muutos oli nollassa. Tavaraviennin määrä on oikeastaan ollut koko kuluvan vuoden vaakalennossa. Nähty kasvu ajoittui siten viime vuoden puolelle. Tavaraviennin kausitasoitettu määrä oli kesäkuukausina merkittävämmiin kasvussa kevään tasoon verrattuna elintarvikkeiden (+5 %), juomien (+13 %), muiden ei-metallisten mineraalituotteiden (+5 %), sähkölaitteiden (+10 %), moottoriajoneuvojen (+9 %) sekä muiden kulkuneuvojen (+25 %) viennissä. Sen sijaan mm. paperiteollisuuden (ml. massa) ja metallien jalostuksen viennin määrä oli laskussa.

Pitkäaikaistyöttömyys kääntyi laskuun

Työllisyysasteen trendi nousi syyskuussa 72,5 prosenttiin eli melkein samalle tasolle kuin ennen pandemiaa, jolloin se oli 72,7 prosenttia. Työttömyysasteen trendi aleni 7,6 prosenttiin, mistä on vielä matkaa pandemiaa edeltäneeseen 6,7 prosenttiin. Työvoiman määrä onkin kasvanut.

Vaikka työllisten lukumäärä on kasvanut viime vuodesta, tehtyjen työtuntien määrän vuosikasvu on kääntynyt negatiiviseksi.

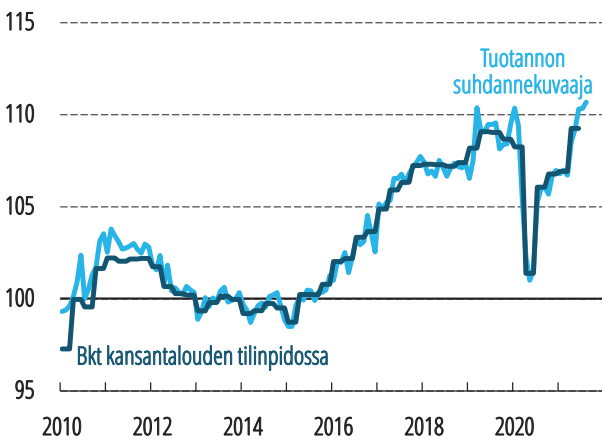
TEM:n lukujen mukaan työttömyysaste oli syyskuussa 10,1 prosenttia. Se aleni yli kaksi prosenttiyksikköä kahdessa kuukaudessa. Samalla pitkäaikaistyöttömyys

on kääntynyt laskuun ja lomautettujen määrä on edelleen alentunut.

Poliittisia ja taloudellisia riskejä...

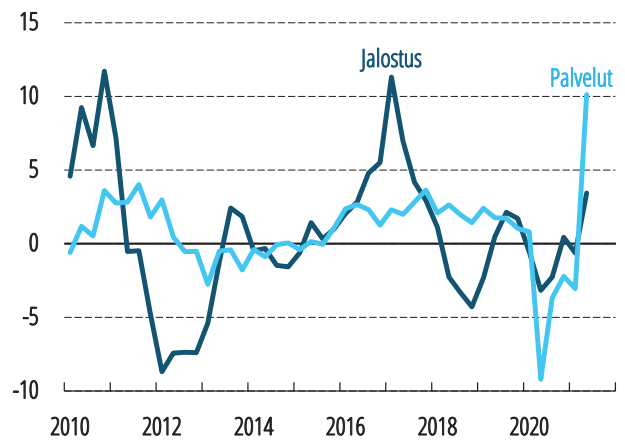
Epävarmuutta aiheuttavat mm. koronavirus, maailman-kaupan ja -talouskasvun heilahtelu, Kiinan kiinteistöala, välituotteiden toimitusvaikeudet, pankkijärjestelmä osissa euroaluetta sekä velkaantuminen laajemminkin niin kehittyneillä kuin kehittyvilläkin markkinoilla. Pitkään kestänyt elvyttävä rahapolitiikka on luonut maailman varallisuusarvoihin kuplia.

Kokonaistuotanto, kausitasoitus (ind. 2015=100)

Huom. Käyrien välille syntyy eroa, jos tuoteverojen miinus tuotetukipalkkioiden määrä kehittyy eri tahtiä kuin arvonlisäys tilaston perusvuoden jälkeen.
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Arvonlisäys (vuosimuutos, %)

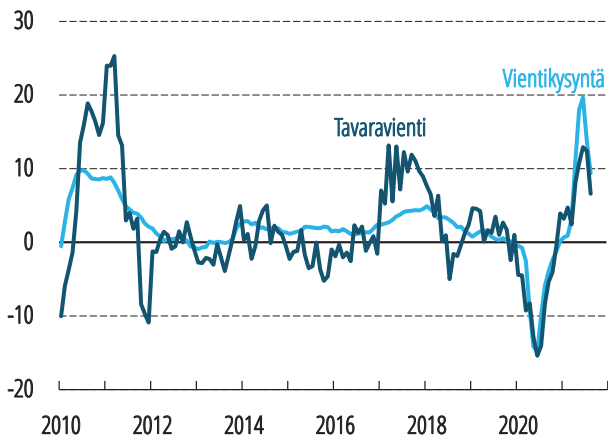
Kansantalouden tilinpito. Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Keskeisiä suhdannemuuttujia (%)

	2021 Helmi	2021 Maalis	2021 Huhti	2021 Touko	2021 Kesä	2021 Heinä	2021 Elo	2021 Syys	2021 Loka
Kuluttajahinnat¹⁾	0,9	1,3	2,1	2,2	2,0	1,9	2,2	2,5	
Suhdannekuvaaja^{1) 2)}	-2,6	0,8	6,2	8,3	8,7	5,3	4,6		
3 kk euribor-korko³⁾	-0,541	-0,539	-0,538	-0,540	-0,543	-0,545	-0,548	-0,545	-0,550
Työllisyysasteen trendi	70,8	71,1	71,4	71,8	72,2	72,3	72,4	72,5	
Työttömyysasteen trendi	8,0	8,0	8,0	8,0	7,9	7,8	7,7	7,6	

¹⁾ Vuosimuutos, %. ²⁾ Tuotannon suhdannekuvaaja, työpäiväkorjattu. ³⁾ Päivähavaintojen keskiarvo. Lähteet: Tilastokeskus, EKP, Etlan tietokanta.

Suomen tavaravienti ja vientikysyntä (3 kk lka vuosimuutos, %)

Tavaraviennin määrä sekä 41 maan teollisuustuotanto Suomen liukuvin tavaravientipainoin.

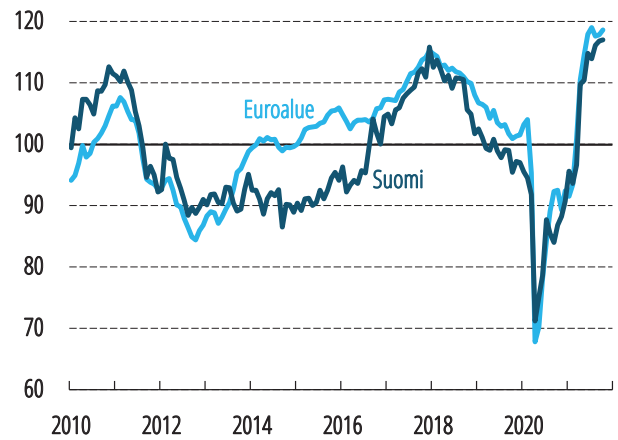
Lähteet: OECD, Tulli, Tilastokeskus, Etlan tietokanta, Etlan laskelmat.

Ennuste (%-muutos)

	2021	2022
Bkt	3,5	3,0
Tuonti	2,2	7,7
Vienti	4,2	9,3
Investoinnit	2,8	3,4
Kulut	2,8	2,4
Teollisuustuotanto	3,7	2,8
Työttömyysaste, %	7,8	7,0
Inflaatio, %	1,8	1,6
Euribor 3 kk, %	-0,5	-0,3

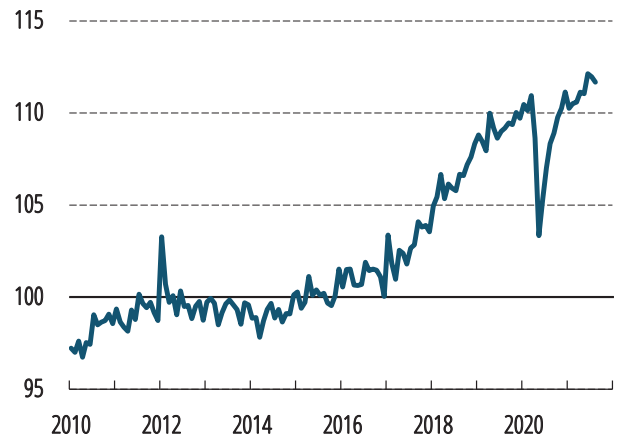
Lähde: Suhdanne, Syksy 2021 (20.9.2021).

Talouden luottamusindikaattori

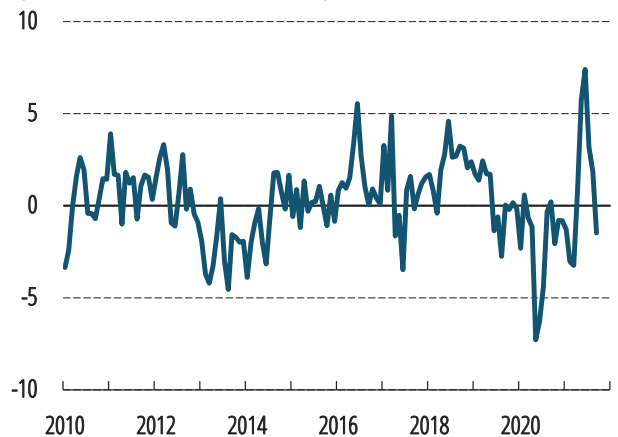
Lähteet: Euroopan komissio, Macrobond.

Reaalinen palkkasumma, kausitasoitus (ind. 2015=100)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Tehdyt työtunnit koko kansantaloudessa (3 kk lka vuosimuutos, %)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Nopeutunut inflaatio aikaistaa odotuksia keskuspankkien koronnostoista

> Öljyn Brent-laadun hinta nousut jo noin 84 dollariin tynnyriltä

> EU ja Yhdysvallat sopivat teräs- ja alumiinitullien poistamisesta

> Britannian lyhyet korot nousussa ennen Englannin Pankin korkopäätöstä

> G20-maiden johtajat lupasivat pitää ilmaston lämpenemisen 1,5 asteessa

Euroalueen inflaatio 4,1 prosenttia syyskuussa

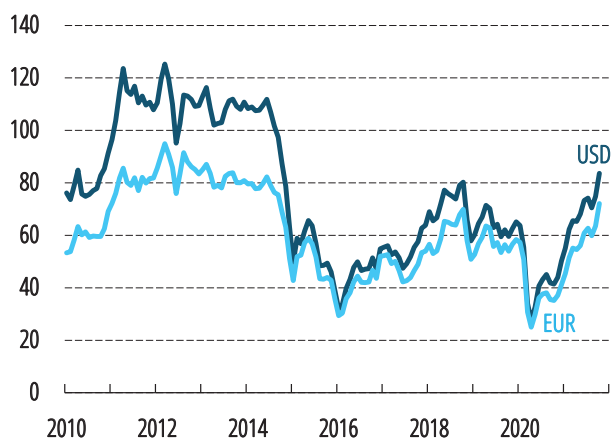
Euroalueen inflaatio kiihtyi 4,1 prosenttiin syyskuussa Eurostatin ns. flash-estimaatin perusteella. Inflaatio onkin kiihtynyt tuntuvasti kesästä lähtien: vielä heinäkuussa inflaatio oli 2,2 prosenttia. Inflaatiota nostaa yhä energian kallistuminen: energian hinnat nousivat syyskuussa 23,5 prosenttia vuoden takaisesta. Sittenkin inflaation kiihtyminen on laajempi ilmiö, sillä myös prosessoimattoman ruoan ja energian hinnoista puhdistettu pohjainflaatio on nopeutunut: syyskuussa se oli jo 2,1 prosenttia, kun se vielä alkukesästä oli alle 1,0 prosentin. Viimeksi euroalueen inflaatio oli yli 4 prosenttia heinäkuussa 2008.

Yhdysvaltojen bkt kasvoi 0,5 prosenttia edellisestä neljänneksestä

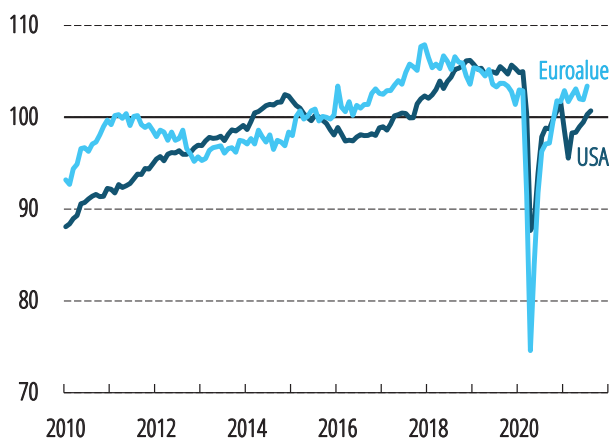
Yhdysvaltojen talous kasvoi kolmannella neljänneksellä 0,5 prosenttia edellisestä neljänneksestä. Koronapandemian aiheuttamasta syvästä taantumasta toipuminen siis jatkui, mutta toipumisen vauhti hidastui merkittävästi. Ennusteet kolmannen neljänneksen kasvusta heikkenivätkin koko ajan sitä mukaa, mitä lähemmäksi datan julkistamista tultiin, sillä viruksen tarttuvampi deltamuunnos ja monenlaiset tarjontaketjujen pullonkaulat samoin kuin työvoiman saatavuus haittasivat elpymistä. Kasvua kolmannella neljänneksellä nostivat huoltotaseen eristä yksityinen kulutus ja varastojen muutos; investoinnit ja nettovienti taas supistivat kasvua.

Euroalueen bkt kasvoi 2,2 prosenttia edellisestä neljänneksestä

Euroalueen bkt kasvoi heinä-syyskuussa 2,2 prosenttia edellisestä neljänneksestä Eurostatin flash-estimaatin perusteella. EU-maiden bkt kasvoi samaan aikaan 2,1 prosenttia. Vauhti oli kutakuinkin sama kuin toisella neljänneksellä, jolloin euroalueen talous kasvoi 2,1 prosenttia. Euroalueen maista kasvu yllätti positiivisesti Ranskassa ja Italiassa, joista edelliseen kirjattiin kasvua 3,0 prosenttia ja jälkimmäiseen 2,6 prosenttia edellisestä neljänneksestä. Kasvu taas jäi odotuksista Saksassa ja Espanjassa, joista edellisessä bkt kasvoi 1,8 prosenttia ja jälkimmäisessä 2,0 prosenttia edellisestä neljänneksestä. Vuoden takaisesta kasvu oli nopeinta Liettuassa, jossa se oli 6,0 prosenttia, vaikka edellisestä neljänneksestä maan kasvu jäi nolnaan.

Raakaöljyn maailmanmarkkinahinta, Brent
(EUR/tyunnyri ja USD/tyunnyri)

Lähde: Macrobond.

Teollisuustuotanto, kausitasoitus
(ind. 2015=100)

Lähde: OECD.

Teollisuustuotanto ja hinnat (vuosimuutokset, %)

	2021 Heinä	2021 Elo	2021 Syys	2021 Loka	3 kk ²⁾	Kum. 2020/21 ³⁾	2020	Ennuste (syksy 2021) 2021 2022	
Teollisuustuotanto									
G7	7,4	4,6			0,8	5,7	-8,5		
EU27	8,1	5,0			0,1	7,7	-7,9		
Euroalue	7,4				0,0	8,0	-8,7	6,0	4,0
Suomen 12 tärkeintä vientimaata	11,6				2,3	8,4	-5,5	6,1	4,0
Kuluttajahinnat									
EU15¹⁾	2,3	2,8	3,0		0,8	2,1	1,2	2,1	1,6
Euroalue, harmonisoitu	2,2	3,0	3,4	4,1	1,0	2,5	0,2	2,1	1,6
Suomen 14 vientimaata¹⁾	2,5	2,9	3,2		1,0	2,3	1,5	2,2	1,7
Raaka-aineiden hinnat									
Muu kuin energia, HWWI-indeksi	59,0	36,8	22,8	26,1	-11,8	43,5	6,0	49,4	2,7
Raakaöljy, USD/tyunnyri, taso	74,2	70,5	74,8	83,6	6,2	71,7	43,3	69,5	76,0

¹⁾ Laskettu kansallisista indekseistä, sis. Ison-Britannian. ²⁾ Viimeisen kolmen kuukauden keskiarvon muutos ed. kolmesta kuukaudesta. ³⁾ Viimeisimmän havainnon taso kiinnitetty loppuvuodeksi. Raakaöljyn osalta kuvaa tasoa v. 2021 ja HWWI-indeksin osalta muutosta v. 2021. Lähteet: OECD, Macrobond, Eurostat.

Korot (%)

	2021 Touko	2021 Kesä	2021 Heinä	2021 Elo	2021 Syys	2021 Loka	Viim.	3 kk ka	2020 ka	2021 ¹⁾
Rahamarkkinakorot, 3 kk, %										
Euribor	-0,54	-0,54	-0,54	-0,55	-0,55	-0,55	-0,56	-0,55	-0,43	-0,54
USA, Libor	0,15	0,13	0,13	0,12	0,12	0,13	0,14	0,12	0,65	0,15
Japani, 3 kk	0,07	0,07	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06	0,07	0,07
Iso-Britannia	0,08	0,08	0,08	0,07	0,07	0,16	0,24	0,10	0,29	0,09
Ruotsi, Stibor	-0,03	-0,04	-0,03	-0,01	-0,02	-0,07	-0,09	-0,03	0,08	-0,04
Euribor, 12kk	-0,48	-0,48	-0,49	-0,50	-0,49	-0,48	-0,44	-0,49	-0,30	-0,49
Valtion joukkovelkakirjojen tuotto, 10 vuotta, %										
USA	1,6	1,5	1,3	1,3	1,4	1,6	1,6	1,4	0,9	1,5
Saksa	-0,2	-0,2	-0,3	-0,5	-0,3	-0,1	-0,1	-0,3	-0,5	-0,3
Ranska	0,1	0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,2	0,3	0,0	-0,2	0,0
Italia	1,0	0,9	0,7	0,6	0,8	1,0	1,2	0,8	1,1	0,8
Espanja	0,5	0,4	0,4	0,2	0,4	0,5	0,7	0,4	0,4	0,4
Belgia	0,1	0,1	0,0	-0,1	0,0	0,2	0,3	0,0	-0,1	0,0
Kreikka	1,0	0,8	0,7	0,6	0,8	1,0	1,3	0,8	1,3	0,8
Portugali	0,5	0,4	0,3	0,1	0,3	0,4	0,6	0,3	0,4	0,3
Irlanti	0,1	0,1	0,0	-0,1	0,1	0,2	0,3	0,1	0,0	0,0
Suomi	0,0	0,0	-0,1	-0,2	-0,1	0,1	0,2	-0,1	-0,2	-0,1

Korot (%), osake- ja valuuttakurssit

	2021 Touko	2021 Kesä	2021 Heinä	2021 Elo	2021 Syys	2021 Loka	Viim.	% , 3 kk	% , 12 kk	% , v. alusta ²⁾
Osakekurssit, indeksipisteluku ja muutokset (ind. 2008/12=100)										
STOXX 50, Euro area	166,3	170,6	168,8	173,5	172,8	171,7	177,8	1,7	29,9	15,1
SP 500, USA	474,9	483,0	497,3	507,6	506,6	508,3	525,7	2,2	30,5	17,6
Nikkei 225, Japani	337,4	342,0	331,6	327,3	353,4	337,8	348,8	1,9	21,9	1,5
OMX, Helsinki	224,6	231,6	239,2	245,8	241,8	235,6	235,2	-1,5	24,4	12,8

Rahamarkkinaennusteet	Lyhyet korot, 3 kk		Pitkät korot, 10 v. ³⁾		USD	Euron valuuttakurssit paikallisissa valuutoissa				
	Libor	Euribor	USA	Saksa		JPY	RMB	GBP	SEK	RUB
2019	2,33	-0,36	2,14	-0,31	1,12	122,12	7,74	0,88	10,59	73,60
2021/10	0,13	-0,55	1,58	-0,15	1,16	131,35	7,54	0,85	10,06	83,74
2021e	0,21	-0,50			1,19	130,10		0,86	10,17	
2022e	0,46	-0,30			1,18	130,40		0,86	10,21	

¹⁾ Viimeisimmän havainnon taso kiinnitetty loppuvuodeksi. ²⁾ Vertailulukuna tammikuun keskiarvo. ³⁾ Ei ennustetta.

Lähde: Macrobond.

Toimialojen viennin kehitys oli kaksijakoinen elokuussa

- > Metallien jalostuksen vienti kääntyi laskuun
- > Moottoriajoneuvojen vienti putosi tuntuvasti
- > Kemikaalien vienti jatkui vahvana

Tavaroiden vientihintojen kovalle nousulle ei vielä näy loppua

Energiatuotteiden tuontihinnat kohosivat syyskuussa lähes 90 prosenttia vuoden takaisesta ja raaka-aineiden tuontihinnat olivat 22 prosenttia edellisvuotista korkeammat. Tuontihintojen voimakas nousu heijastuu osittain myös vientihin-toihin. Syyskuussa tavaroiden vientihinnat nousivat keskimäärin 20,8 prosenttia vuoden takaisesta. Sähkön vientihinta nousi korkeimpaan lukemaansa kautta aikojen, nousua edellisvuoden vastaavasta kuukaudesta oli huikeat 249 prosenttia. Puutavateollisuuden vientihinnat ovat edelleen ennennäkemättömän korkeat. Syyskuussa puutuotteet kallistuivat vajaat 3 prosenttia elokuusta ja 69 prosenttia viimevuotisesta. Metallien jalostuksen vientihinnat puolestaan kohosivat 5,8 prosenttia edelliskuukaudesta ja 48 prosenttia vuoden takaisesta. Ne ovat nyt ylittäneet edellisen huippulukeman, joka osui vuoden 2007 toukokuulle. Maa- ja metsätalouden vientituotteet kallistuivat 37 prosenttia syyskuussa. Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden vientihinnat nousivat vielä 3,6 prosenttia elokuun huippulukemista ja 23 prosenttia edellisvuodesta. Metallituotteiden vientihinnat kohosivat 18 prosenttia. Myös paperiteollisuuden vientihintojen nousu jatkui, ja ne olivat syyskuussa 17 prosenttia korkeammat kuin edellisvuoden vastaavana ajankohtana. Kumi- ja muovituotteet kallistuivat 14 prosenttia viimevuotisesta, mutta jäivät aavistuksen verran elokuun lukemaa pienemmäksi. Vain rakennus-aineteollisuuden vientihinnat laskivat vuoden takaisesta.

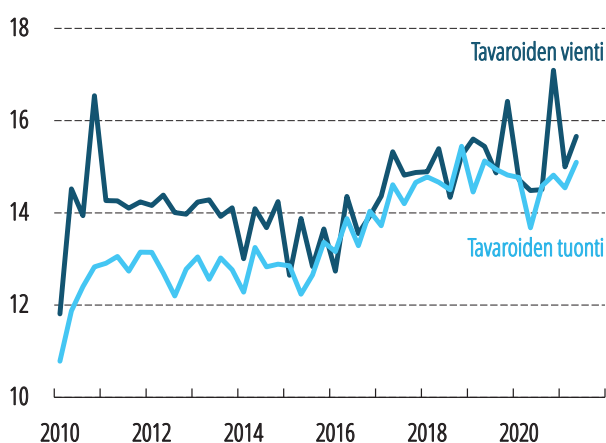
Tullin tilastoista laskettuna tavaraviennin määrä supistui prosentin elokuussa

Tavaraviennin määrä supistui elokuussa 1,1 prosenttia vuoden takaisesta, kun Tullin ilmoittama viennin arvo deflatoidaan Tilastokeskuksen vientihintaindeksillä (2015=100). Öljytuotteiden vienti alkaa toipua jalostamon pitkstä huolto-osisokista, mutta vientimäärä jäi vielä 20 prosenttia edellisvuotista pienemmäksi. Moottoriajoneuvojen viennin määrä putosi peräti 39 prosenttia vuoden takaisesta, mutta viime vuoden elokuussa vienti olikin tavanomaista suurempi. Metallien jalostuksen viennin vahva kasvu kääntyi 3 prosentin laskuun. Koneiden ja laitteiden vientimäärä väheni 2 prosenttia.

Rakennusaineteollisuuden voimakas viennin kasvu jatkui 19 prosentin tah-tia. Kumi- ja muovituotteiden vienti lisääntyi 17 prosenttia. Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden (ml. lääkeaineet) vientimäärä kohosi 15 prosenttia viimevuotisesta. Koko sähkö- ja elektroniikkateollisuuden vienti lisääntyi elokuussa 8 prosenttia vuoden takaisesta, kun tietokoneiden, elektronisten ja optisten laitteiden vienti kasvoi viidenneksen. Paperiteollisuuden ja puutavaruotteiden vienti lisääntyi niin ikään 8 prosenttia.

Kun Tullin ilmoittama tuonnin arvo deflatoidaan Tilastokeskuksen tuontihintaindeksillä (2015=100), saadaan että tavaratuonnin määrä kasvoi elokuussa 6,2 prosenttia

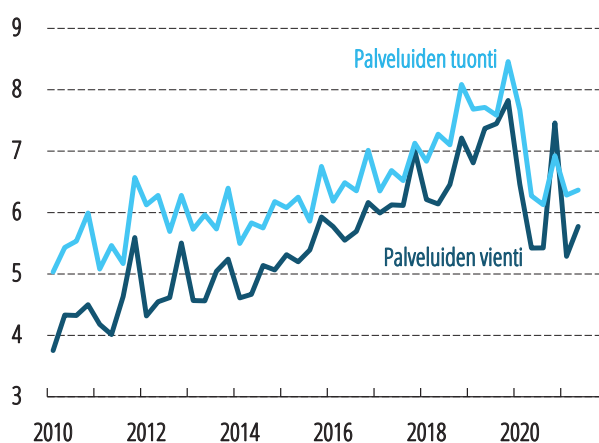
Tavaroiden viennin ja tuonnin määrä (mrd. euroa)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

edellisvuodesta. Teollisuuden tuotantotarvikkeiden tuonnin määrä kohosi 14 prosenttia.

Palveluiden viennin ja tuonnin määrä (mrd. euroa)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

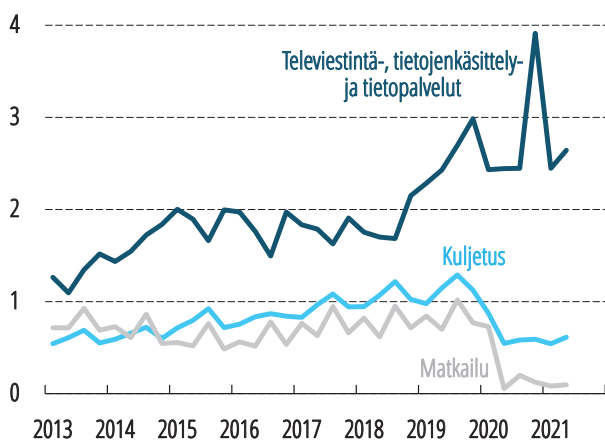
Ulkomaankauppa ja vaihtotase (vuosimuutokset, %, ja mrd. euroa)

	2021 Touko	2021 Kesä	2021 Heinä	2021 Elo	2021 Syys	3 kk ¹⁾	Kum. ²⁾	2020 ³⁾	Ennuste (syksy 2021)	Ennuste (syksy 2022)
Tavaroiden vienti, %										
Määrä	16,9	12,4	8,3	-1,1		0,3	6,5	-2,4	5,8	4,9
Hinta⁴⁾	11,4	11,9	14,9	17,3	20,8	7,1	10,0	-5,8	9,6	2,0
Tavaroiden tuonti, %										
Määrä	12,4	10,8	5,2	6,2		1,2	6,0	-2,5	2,4	3,8
Hinta⁴⁾	12,1	12,6	15,1	15,7	18,7	5,7	10,0	-7,2	9,4	3,3
Vaihtotase, mrd. eur	0,1	0,7	0,6	0,4			0,9	2,0	0,7	2,6
Kauppataase, mrd. eur	0,4	0,3	0,2	0,0			1,2	2,9	5,7	6,0

¹⁾ Kolmen viimeisen kuukauden muutos edellisestä. ²⁾ Kumulatiivinen vuoden alusta. Määrän ja hintojen keskiarvo verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon.

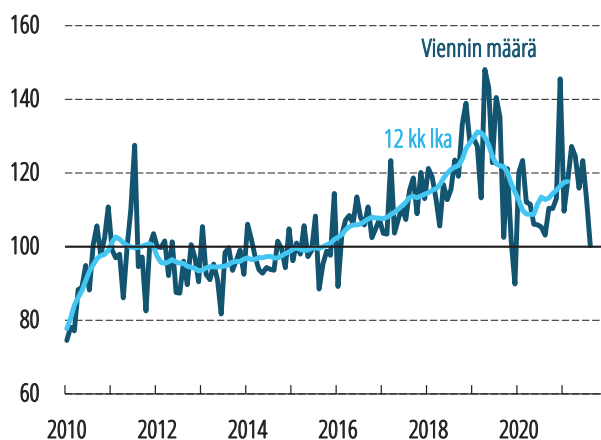
³⁾ Kansantalouden tilinpidossa. ⁴⁾ Indeksillä 2015=100. Lähteet: Tilastokeskus, Tulli, Etlan tietokanta.

Eräiden palveluerien viennin arvo (mrd. euroa)

Lähde: Tilastokeskus.

Metallien jalostuksen viennin määrä, kausitasoitus (ind. 2015=100)

Lähteet: Tulli, Etlan tietokanta.

Viennin määrä toimialoittain (vuosimuutos, %)

	Arvo-osuus 2020 (%)	2021 Touko	2021 Kesä	2021 Heinä	2021 Elo	Kum. ¹⁾
Koneet ja laitteet (28)	15,0	28,2	3,9	-1,3	-2,2	4,2
Paperiteollisuus (17)	13,7	24,8	16,0	15,6	8,1	10,4
Metallien jalostus (24)	13,2	9,2	16,0	7,5	-3,4	5,0
Kemikaalit ja lääkä. (20, 21)	9,9	14,7	-3,0	17,8	15,1	9,0
Sähkölaitteet (27)	6,3	29,7	22,9	33,5	-0,2	8,7
Öljytuotteiden valm. (19)	6,1	-76,5	-69,7	-42,1	-19,6	-43,3

¹⁾ Kumulaatiivinen vuoden alusta verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon. Lähteet: Tulli, Etlan tietokanta.

Viennin ja tuonnin määrä (vuosimuutos, %)

	2020 I	2020 II	2020 III	2020 IV	2021 I	2021 II	2020 I-IV	Ennuste (syksy 2021)	Ennuste (syksy 2022)
Vienti yhteensä	-5,5	-12,7	-10,7	1,3	-4,4	7,5	-6,8	4,2	9,3
Tavarat	-5,7	-6,2	-2,4	4,1	1,9	8,1	-2,4	5,8	4,9
Palvelut	-5,1	-26,5	-27,2	-4,7	-18,2	6,5	-15,9	0,2	20,6
Tuonti yhteensä	1,4	-12,6	-8,0	-6,5	-7,2	7,5	-6,5	2,2	7,7
Tavarat	2,2	-9,6	-2,4	0,0	-1,5	10,4	-2,5	2,4	3,8
Palvelut	-0,1	-18,7	-19,2	-18,1	-18,1	1,5	-14,1	1,7	16,1

Lähde: Tilastokeskus.

Vähittäiskauppa suunnilleen viime vuoden tasolla

> Vähittäiskaupan vuosikasvu hyvin heikkoa syyskuussa

> Päivittäistavara-kauppa normalisoituu laskun kautta

> Henkilöautojen markkinoilla kysynnän ja tarjonnan epätasapainoa

Päivittäistavarakauppa laskussa

Pikaennakon mukaan vähittäiskaupan liikevaihdon määrä kasvoi syyskuussa vain 0,4 prosenttia vuoden takaisesta (työpäiväkorjattuna 0,6 prosenttia). Palautuminen pandemian aiheuttamasta häiriöstä on jatkunut, sillä päivittäistavara-kaupan myynnin määrä väheni yhden prosentin vuoden takaisesta. Siten muun vähittäistavara-kaupan myynnin määrä on kasvanut pari prosenttia vuoden takaisesta.

Selvää nousua pandemiaa edeltäneestä ajasta

Elokuussa vähittäiskaupan myynnin määrä oli 6,6 prosenttia korkeampi kuin kahta vuotta aiemmin eli ennen pandemiaa. Kodintekniikan ja urheiluvälineiden erikoiskaupassa nousua oli 20 prosenttia. Edellistä auttaa elektroniikan halpeneminen, joskin on syytä huomata, että esimerkiksi matkapuhelimien hinta ei ole Tilastokeskuksen mukaan enää alentunut viime ja tänä vuonna.

Veneiden ja veneilytarvikkeiden erikoiskaupan myynnin määrässä oli kahden vuoden takaiseen verrattuna kasvua 16 prosenttia, kukkien, kasvien ja puutarha-alan kaupassa 14 prosenttia ja optisen alan kaupassa 13 prosenttia. Sen sijaan kirjojen ja sanomalehtien kaupassa oli laskua 26 prosenttia ja kultasepänteoksissa ja kelloissa 9 prosenttia. Vaatteiden ja jalkineiden vähittäiskauppa kärsi pahasti pandemiasta, mutta on jo pitkälle toipunut. Elokuussa myynnin määrä oli vielä 7 prosenttia kahden vuoden takaista aikaa matalampana.

Vähittäiskaupan kausitasoitettu kasvu hidastui kesällä selvästi. Polttoaineen vähittäiskauppa piristyi lomakaudella. Vaatekauppa on elpynyt kevästä voimakkaasti, mutta kesän aikana kasvua ei kertynyt. Sen sijaan kodintekniikan, huonekalukaupan, rautavarakaupan ja urheiluvälinekaupan kausitasoitettun myynnin määrä kääntyi laskuun kevääseen verrattuna.

Ensirekisteröinnit suhteellisen matalalla

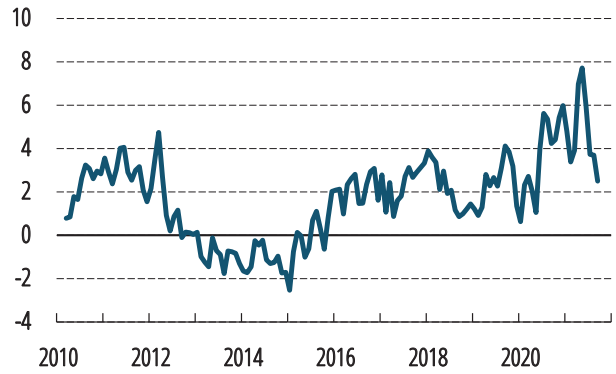
Henkilöautojen ensirekisteröintien määrä on tänä vuonna ollut viisi prosenttia korkeampi kuin viime vuonna. Heinä-lokakuussa oltiin kuitenkin viime vuotta alemmalla tasolla. Heikkouteen vaikuttanevat uusien autojen tarjontakapeikot. Käytettyjen autojen hintojen poikkeuksellinen nousu kertoo niiden kysynnän kasvusta.

Vähittäiskaupan myynnin kausitasoitettu määrä (ind. 2015=100)

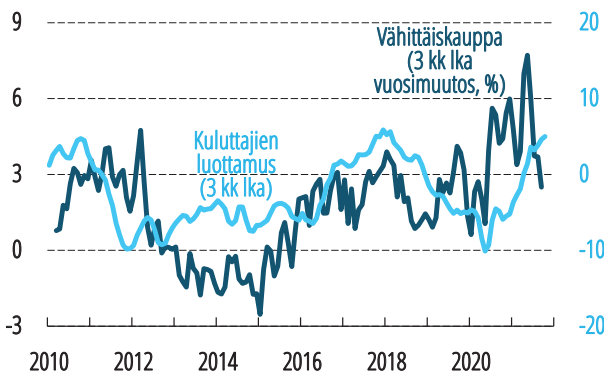
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Vähittäiskaupan myynnin määrä (3 kk lka vuosimuutos, %)

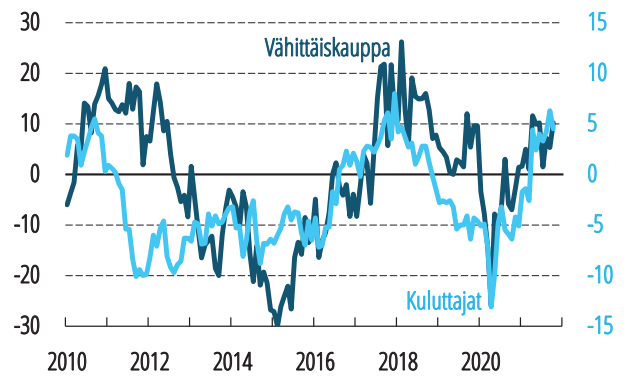
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Kuluttajien luottamusindikaattori ja vähittäiskaupan myynnin määrä

Lähteet: Tilastokeskus, DG ECFIN, Macrobond.

Luottamusindikaattorit (saldot)

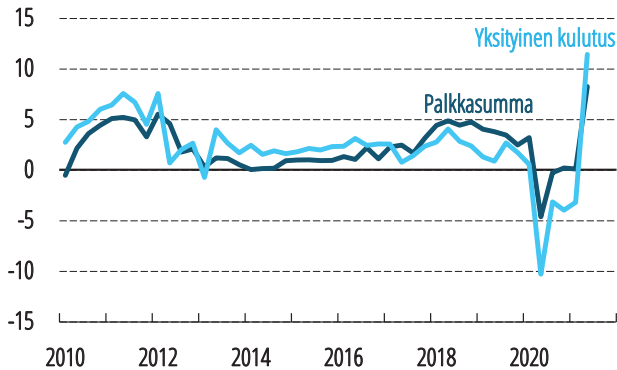
Lähteet: DG ECFIN, Macrobond.

Vähittäiskaupan myynnin määrä, vuosimuutos (3 kk lka, %)

	2021 Maalis	2021 Huhti	2021 Touko	2021 Kesä	2021 Heinä	2021 Elo	2021 Syys
Vähittäiskauppa	3,9	7,0	7,7	6,0	3,7	3,7	2,5
Päivittäistavarakauppa	3,3	2,4	0,8	-0,1	0,8	1,9	1,0
Tavaratalokauppa	6,7	11,1	11,7	7,1	3,6	4,7	
Erikoiskauppa yhteensä	2,4	9,7	13,5	11,6	6,0	3,9	
Kodintekniikan vähittäiskauppa	14,2	16,7	15,5	10,5	7,8	7,1	
Rautakauppatavaroiden vähittäiskauppa	0,7	3,6	2,9	2,1	-1,3	-2,0	
Urheiluvälineiden vähittäiskauppa	30,4	31,0	27,2	14,9	2,4	6,5	
Moottorijoneuvojen kauppa ja korjaus	8,5	22,6	32,7	30,4	16,2	7,5	

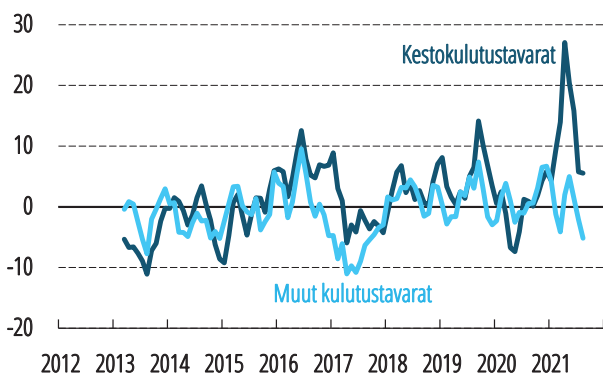
Alkuperäinen, työpäiväkorjaamaton tilasto. Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Nimellinen yksityinen kulutus ja palkkasumma (vuosimuutos, %)

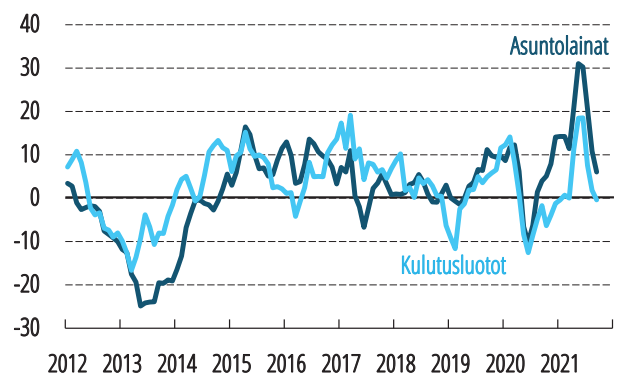
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Kulutustavaroiden tuonin määrä (3 kk lka vuosimuutos, %)

Lähteet: Tilastokeskus, Tulli, Etlan tietokanta.

Uusien asunto- ja kulutusluottojen nostot talletuspankeista (3 kk lka vuosimuutos, %)

Lähde: Suomen Pankki.

Yksityisten kulutusmenojen määrä (vuosimuutos, %)

	2019 IV	2020 I	2020 II	2020 III	2020 IV	2021 I	2021 II	Ennuste (syksy 2021) 2021	Ennuste (syksy 2021) 2022
Yksityiset kulutusmenot	0,8	-0,1	-10,6	-3,3	-4,4	-4,3	9,6	3,0	3,6
Kestävät kulutustavarat	7,5	1,4	-6,2	6,7	7,3	6,8	19,5	6,4	3,0
Puolikestävät tavarat	1,2	-7,3	-19,8	-6,0	-9,3	-3,8	24,1	7,4	4,8
Lyhytikäiset tavarat	-0,8	1,4	1,5	1,6	3,4	1,2	2,8	2,5	0,4
Palvelut	1,3	-0,8	-15,1	-6,6	-8,5	-8,3	10,4	2,0	5,0

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Rakentamisen luottamus kohenee

> Asuntorakentaminen jatkuu vilkkaana

> Muun talonrakentamisen aloitukset kovassa kasvussa elokuussa

> Kotitalouksien sijoitusasuntolainat kasvavat nopeasti

Asuin- ja muu talonrakentaminen jatkoivat kehittymistään eri suuntiin kesä-elokuussa. Yhteensä koko rakennustuotannon volyyymi kasvoi kesä-elokuussa 5,4 prosenttia vuoden takaisesta, ja uusia rakennushankkeita aloitettiin yli 13 prosenttia viime vuotta enemmän. Samaan aikaan myönnettyjen rakennuslupien kuutiomäärä kuitenkin supistui yli 7 prosenttia.

Käynnissä oleva asuinrakentamisen volyyymi kasvoi kesä-elokuussa yhä ripeää tahtia, 13 prosenttia viime vuodesta. Asuinrakentamiseen on edelleen odotettavissa kasvua, sillä asuinrakentamisen aloitukset kasvoivat samaan aikaan 26,7 prosenttia. Myös asuinrakentamiseen myönnettyjen rakennuslupien määrä oli vielä kovassa 20,8 prosentin kasvussa.

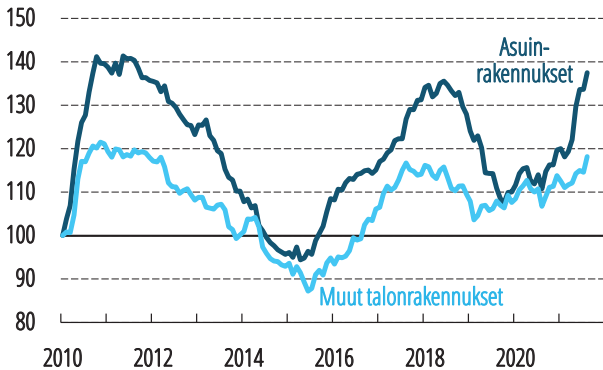
Sitä vastoin käynnissä olevien muiden talonrakennushankkeiden määrä pysyi kesä-elokuussa vuoden takaisella tasolla. Elokussa muita talonrakennushankkeita aloitettiin kuitenkin runsaasti, peräti 38 prosenttia vuoden takaista enemmän. Uusia lupia myönnettiin kuitenkin huomattavasti viime vuotta vähemmän.

EK:n lokakuun lopussa julkaiseman Suhdannebarometrin perusteella suomalaisyritysten suhdannetilanne on syksyllä jatkunut positiivisena. Suhdannenäkymiä kuvaavan saldoluvun lasku kuitenkin ennakoi suhdanteen hidastumista. Suurimpana kasvun esteenä yritykset mainitsevat osaavan työvoiman saatavuuden. Rakentamisen suhdannetilanne on jatkanut kohenemistään.

Myös EK:n luottamusindikaattorin saldoluvun nousu kolmella pisteellä viime kuusta kertoo rakentamisen luottamuksen paranemisesta.

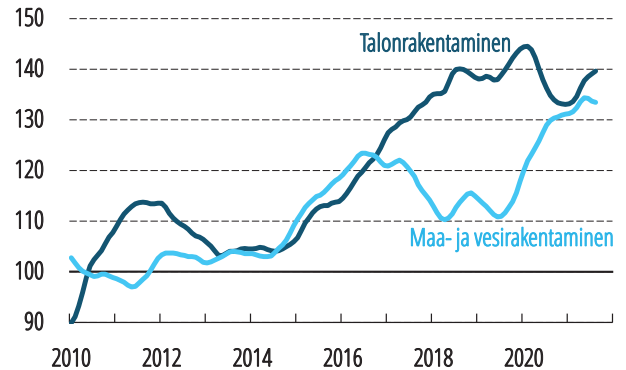
Suomen Pankin tilastojen mukaan suomalaiset kotitaloudet nostivat syyskuussa uusia asuntolainoja 6 prosenttia enemmän kuin vuosi sitten, yhteensä 2 mrd. eurolla, mikä on enemmän kuin koskaan aiemmin syyskuussa. Uusista nostoista 9 prosenttia oli sijoitusasuntolainoja.

Uudisrakennuksen aloitukset (m³) (12 kk lka, ind. 2010/1=100)

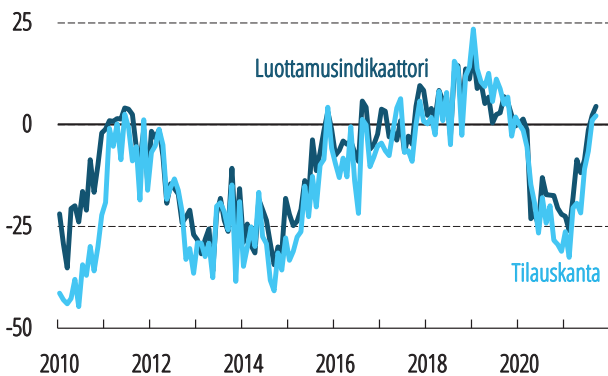
Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Rakennusyritysten myynnin määrä, trendi (ind. 2010=100)

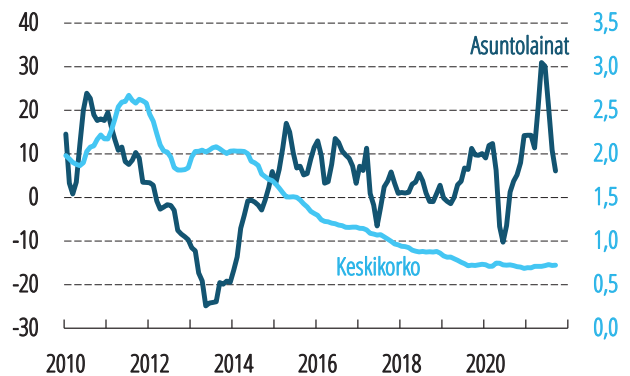
Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Rakentamisen luottamusindikaattori (saldo)

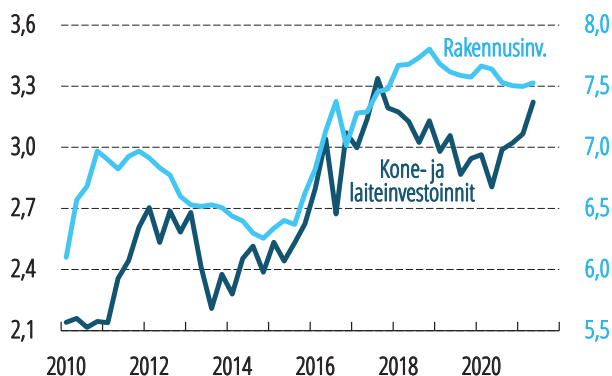
Lähteet: Eurostat, Macrobond.

Kotitalouksien nostamat asuntolainat, 3 kk, summa (vuosimuutos, %)

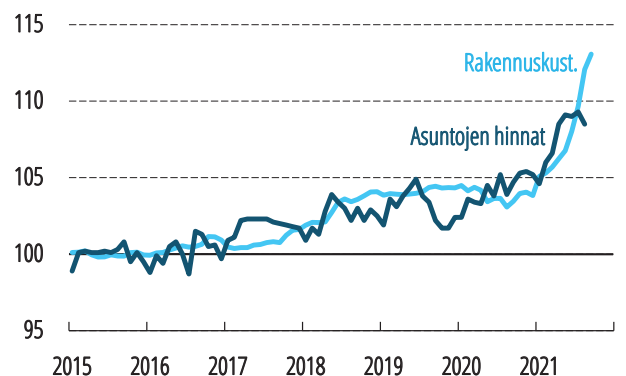
Lähteet: Suomen Pankki, Macrobond.

Rakennus- sekä kone- ja laiteinvestointien määrä, kausitasoitus

Mrd. euroa vuoden 2010 kiintein hinnoin. Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Rakennuskustannukset ja asuntojen hinnat (ind. 2015=100)

Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Ennakoivia indikaattoreita (vuosimuutos, %, ellei toisin ilmoitettu)

	2021 Touko	2021 Kesä	2021 Heinä	2021 Elo	2021 Syys	3 kk ¹⁾	2020
Investointitavaroiden tuotanto (määrä)	10,3	1,6	-2,9	9,0		1,0	-1,4
Rakennusaineteoll. tuotanto (määrä)	13,7	15,3	3,7	3,8		2,8	-1,2
Rakennusten aloitukset (m³)	21,1	5,7	-4,6	40,3		2,9	5,7
Asuinrakennukset	94,2	31,6	0,4	45,4		9,1	8,8
Muut rakennukset	-0,7	-5,3	-6,7	38,4		-0,1	-2,7
Uudisrakentamisen määrä yhteensä	1,6	3,5	5,2	7,6		0,8	-6,0
Asuntorakentaminen	7,7	10,8	13,4	14,8		2,5	-0,2
Muu talonrakentaminen	-2,7	-1,6	-0,3	2,7		-0,4	4,4
Rakentamisen luottamusind., saldo²⁾	-11,8	-8,6	-1,3	2,3	4,5		

¹⁾ Vuosummaasta laskettu kolmen viimeisimmän havainnon keskiarvo kolmeen edelliseen verrattuna, %-muutos. ²⁾ Eurostat.

Lähteet: Tilastokeskus, Eurostat, Tulli, Macrobond.

Investointien määrä (vuosimuutos, %)

	2020 II	2020 III	2020 IV	2021 I	2021 II	Q _t /Q _{t-1} ¹⁾	2020 I-IV ¹⁾	Ennuste (syksy 2021)	Ennuste (syksy 2022)
Investoinnit yhteensä	-1,4	-0,8	-1,0	-1,7	1,7	1,2	-0,7	2,8	3,4
Yksityiset investoinnit	-4,4	-4,7	-3,5	-2,4	3,8	1,9	-3,4	3,4	4,8
Julkiset investoinnit	12,4	17,6	8,6	1,2	-6,9	-1,7	11,0	0,4	-2,1
Koneet ja laitteet	-8,6	4,3	2,6	3,2	14,8	5,1	-0,6	8,6	6,4
Rakennusinvestoinnit	1,1	-1,2	-1,7	-2,4	-0,9	0,4	-0,4	0,6	2,2
Asuinrakentaminen	-0,6	-1,7	-3,7	2,5	2,7	0,5	-2,5	2,8	2,2
Muu talonrakentaminen	0,0	-7,3	-4,3	-10,5	-5,1	1,2	-2,0	-1,5	2,4
Maa- ja vesirakentaminen	10,3	15,9	10,1	3,6	-3,2	-1,9	10,7	-1,1	1,8
Muut investoinnit	-1,6	-5,3	-2,7	-4,8	-4,0	-1,1	-2,0	3,0	3,4

¹⁾ Kausitasoitettu %-muutos ed. neljänneksestä. Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Kokonaistuotanto kasvoi elokuussa alkuperäisen sarjan mukaan 5,8 prosenttia vuoden takaisesta

> Uusien tilausten voimakas arvon kasvu jatkui edelleen

> Paperiteollisuuden tuotanto ei ole vielä yltänyt vuoden 2019 tasolle

> Kemianteollisuuden tuotantomäärät ovat viimevuotista pienemmät

Tuotannon suhdannekuvaajan mukaan kokonaistuotanto nousi 3,4 prosenttia tammi-elokuussa

Tilastokeskuksen julkaiseman tuotannon suhdannekuvaajan alkuperäisen sarjan mukaan kokonaistuotanto kasvoi kuluvan vuoden elokuussa 5,8 prosenttia vuoden takaisesta. Työpäiväkorjattuna tuotanto lisääntyi 4,6 prosenttia. Kausitasoitettuna tuotanto nousi elokuussa 0,3 prosenttia heinäkuusta. Teollisuuden ja rakentamisen yhteenlaskettu tuotanto kasvoi elokuussa työpäiväkorjattuna 3,5 prosenttia edellisvuodesta. Palvelualojen tuotanto nousi 4,7 prosenttia ja alku- tuotanto kohosi 14,2 prosenttia.

Kokonaistuotanto lisääntyi tammi-elokuussa 3,4 prosenttia vuoden takaisesta tuotannon suhdannekuvaajan alkuperäisen sarjan mukaan. Ensimmäisellä vuosipuoliskolla bkt markkinahintaan kasvoi kansantalouden tilinpidon tietojen mukaan 3,1 prosenttia viimevuotisesta. Bruttoarvonlisäys nousi 2,9 prosenttia.

Etlä arvioi syyskuussa julkaistussa ennusteessaan, että bkt markkinahintaan kasvaa 3,5 prosenttia vuonna 2021 ja bkt perushintaan lisääntyy 3,9 prosenttia. Suomen bruttokansantuote supistui 2,9 prosenttia vuonna 2020 koronapandemian seurauksena.

Metsäteollisuus oli elokuussa teollisuustuotannon veturi

Koko teollisuuden tuotanto lisääntyi elokuussa 6,7 prosenttia vuoden takaisesta teollisuustuotannon volyyymi-indeksin alkuperäisen sarjan mukaan. Työpäiväkorjattuna tuotanto nousi 4,4 prosenttia. Kausitasoitettuna koko teollisuuden tuotanto kasvoi 4 prosenttia vuoden takaisesta ja 1,4 prosenttia heinäkuun luke- mista. Tehdasteollisuuden tuotanto pois lukien sähkö- ja elektroniikkateollisuus kasvoi kausitasoitettuna vain 2,3 prosenttia viimevuotisesta ja jäi siten vielä selvästi koronapandemiaa edeltäneen vuoden 2019 tason alle.

Puutavaruustuotteiden tuotannon vahva kasvu jatkui elokuussa kausitasoitettuna 11,5 prosentin tahtia. Paperiteollisuuden tuotanto lisääntyi teollisuustuotannon volyyymi-indeksin mukaan runsaat 9 prosenttia vuoden takaisesta, mutta jäi silti edelleen vuoden 2019 tason alapuolelle.

Metalliteollisuuden alatoimialoista kulkuneuvojen valmistus lisääntyi eniten, 10,7 prosenttia. Sähkö- ja elektroniikkatuotteiden valmistus piristyi selvästi ja kohosi 5,7 prosenttia. Metallien jalostuksen tuotannon kasvuvauhti sen sijaan hidastui huomattavasti elokuussa, kasvua kertyi enää 5,5 prosenttia edellisvuodesta. Myös koneiden ja laitteiden sekä metallituotteiden valmistuksessa koronakuoppa on ohitettu, molempien toimialojen tuotanto lisääntyi elokuussa nelisen prosenttia.

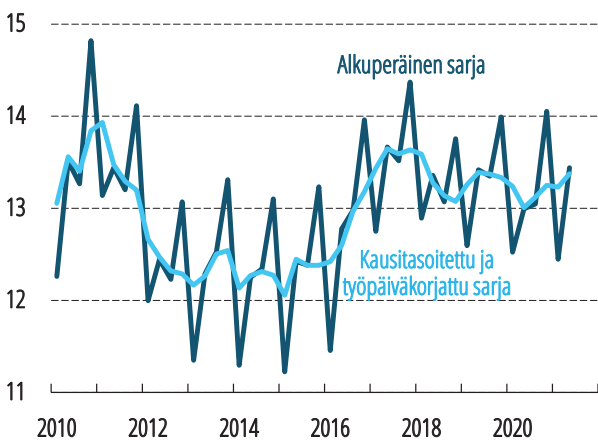
Kemianteollisuudessa tuotantomäärät ovat tänä vuonna jämähtäneet paikoilleen ja ne ovat viimevuotista pienemmät. Pienistä toimialoista rakennus-

aineteollisuuden tuotanto oli vajaan 5 prosentin kasvussa.

Tehdasteollisuuden uusien tilausten arvo nousi elokuussa 47,7 prosenttia viimevuotisesta alkuperäisen ti-

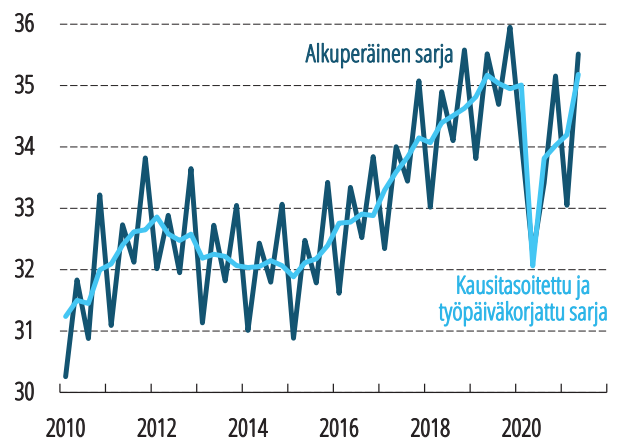
lastosarjan mukaan. Metalliteollisuuden tilausten arvo kohosi peräti 62,3 prosenttia ja paperiteollisuuden 30,5 prosenttia. Kemianteollisuus sai arvoltaan 15 prosenttia enemmän tilauksia kuin elokuussa vuonna 2020.

Teollisuuden ja rakentamisen tuotanto (mrd. 2015 euroa)

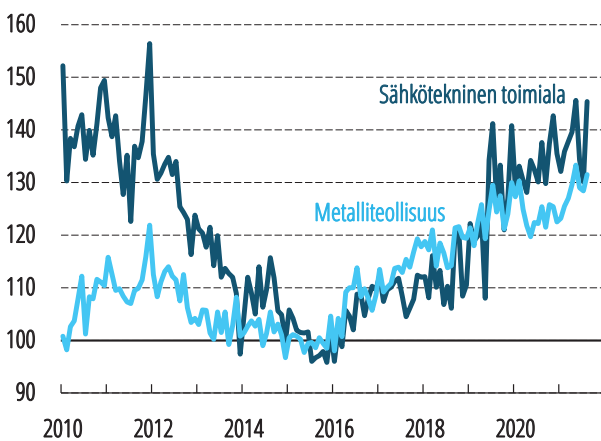
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Palvelujen tuotanto (mrd. 2015 euroa)

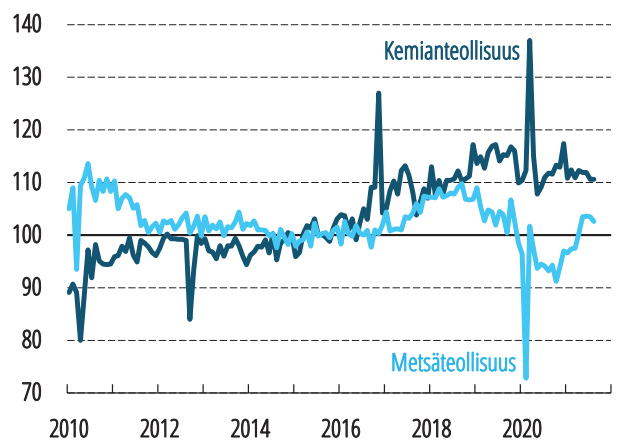
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Teollisuustuotanto, kausitasoitus (ind. 2015=100)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Teollisuustuotanto, kausitasoitus (ind. 2015=100)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Tuotannon suhdannekuvaaja (vuosimuutos, %)

	2021 Touko	2021 Kesä	2021 Heinä	2021 Elo	Kum. ¹⁾	Ennuste (syksy 2021) ²⁾ 2021 2022	
Kokonaistuotanto	9,5	8,6	4,2	5,8	3,4	3,9	3,0
Alkutuotanto	3,8	10,3	-3,6	15,8	5,6	2,7	0,7
Jalostus	7,6	-0,1	1,7	5,4	2,0	4,8	2,0
Palvelut	10,5	12,3	5,4	5,5	3,9	3,5	3,4

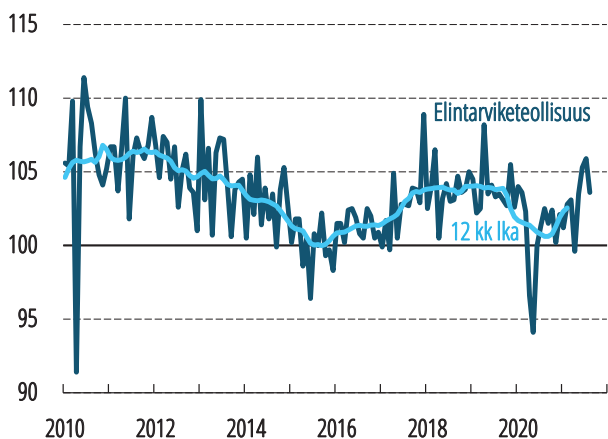
¹⁾ Kumulatiivinen tuotanto vuoden alusta verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon. ²⁾ Arvonlisäys perushintaan.
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Teollisuustuotannon volyymi-indeksi (ind. 2015=100, vuosimuutos, %)

	2021 Touko	2021 Kesä	2021 Heinä	2021 Elo	3 kk ¹⁾	Kum. ²⁾	2020 ³⁾	Ennuste (syksy 2021) 2021 2022	
Metalliteollisuus	12,2	5,9	4,8	6,8	0,1	4,4	-0,3	4,9	3,2
Metallien jalostus	17,2	23,4	21,6	5,5	-1,4	10,2	0,0	8,0	0,4
Metallituotteet	12,3	4,4	1,0	4,4	0,6	2,1	-1,5	1,1	0,5
Koneet ja laitteet	16,0	6,9	5,0	4,0	1,2	2,3	-3,0	3,2	3,9
Kulkuneuvot	13,8	-0,2	4,9	10,7	6,5	5,5	-2,8	5,5	5,4
Sähkö- ja elektroniikkateollisuus	8,5	1,4	0,0	5,7	-3,1	4,2	4,0	6,8	4,3
Metsäteollisuus	10,5	9,6	10,0	10,1	2,8	8,5	-7,0	7,4	1,5
Puutavateollisuus	14,4	9,8	21,0	11,5	4,4	14,7	-2,8	9,7	1,5
Paperiteollisuus	8,0	8,7	5,9	9,2	2,4	6,3	-8,7	6,4	1,4
Kemianteollisuus	3,8	2,6	-0,4	-1,1	-0,6	-2,6	-7,7	-0,7	5,8
Elintarviketeollisuus	10,0	5,3	4,5	1,1	2,8	2,3	-2,3	1,5	0,8
Tevanake-teollisuus	14,9	11,2	7,0	-1,7	-1,7	10,1	-3,4	3,1	2,1
Muu tehdasteollisuus	14,1	11,2	2,6	1,9	0,4	3,1	-4,5	5,4	1,2
Tehdasteollisuus yhteensä	6,5	4,8	3,9	4,0	1,3	2,5	-3,3	4,0	3,0
Tehdasteoll. pl. sähkö- ja elektr.teoll.	7,0	4,1	2,2	2,3	1,5	0,5	-4,5	3,5	2,8
Kaivostoiminta ja louhinta	1,4	-8,1	11,4	4,9	-20,1	-1,9	1,6	0,0	0,8
Sähkö, kaasu ja lämpöhuolto	-0,9	-2,8	-1,1	6,4	-2,4	2,5	-3,5	2,5	1,1
Koko teollisuus	7,1	4,5	3,7	4,0	0,6	2,4	-3,3	3,7	2,8

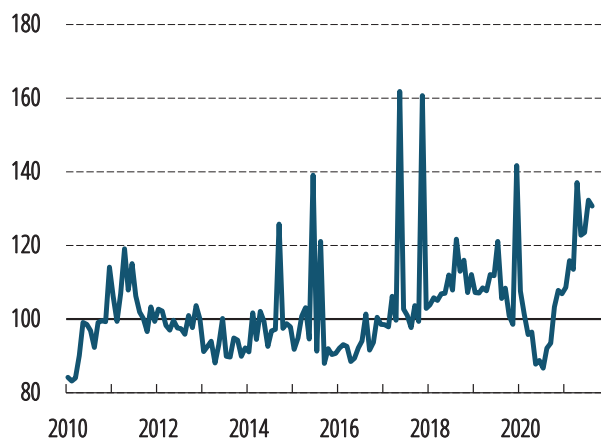
¹⁾ Kausitas. tuotannon kolme viimeistä kuukautta kolmeen edelliseen verrattuna. ²⁾ Kumulatiivinen tuotanto vuoden alusta verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon. ³⁾ Tuotos kansantalouden tilinpidon mukaan. Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Teollisuustuotanto, kausitasoitus
(ind. 2015=100)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Teollisuuden uudet tilaukset, kausitasoitus
(ind. 2015=100)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Kokonaistuotanto ja arvonlisäyksen volyymi toimialoittain (vuosimuutos, %)

	2020 I	2020 II	2020 III	2020 IV	2021 I	2021 II	2020 I-IV	Ennuste (syksy 2021) 2021	Ennuste (syksy 2021) 2022
Bkt markkinahintaan	-0,1	-7,3	-2,9	-1,0	-2,0	8,2	-2,9	3,5	3,0
Alkutuotanto	-4,6	-0,9	-2,8	-2,9	5,6	5,3	-2,8	2,7	0,7
Koko teollisuus (B, C, D, E)	1,1	-3,0	-1,5	1,8	0,6	5,0	-0,4	6,4	2,1
Tehdasteollisuus	0,8	-4,1	-1,6	1,2	-0,1	6,2	-0,9	7,2	2,3
Metsäteollisuus	-6,5	3,5	-1,1	-2,8	7,5	8,7	-1,7	6,9	0,7
Kemianteollisuus	-7,1	-19,7	-13,2	-5,1	-4,9	-3,3	-11,4	7,1	2,9
Metalliteoll. pl. sähkö- ja elektr.teoll.	6,0	-5,2	-3,4	-4,3	-4,0	8,7	-2,0	9,8	2,9
Sähkö- ja elektroniikkateollisuus	5,5	18,8	16,7	25,0	10,8	6,8	16,9	5,5	3,4
Rakentaminen	-5,1	-3,8	-4,7	-3,0	-3,9	-0,8	-4,1	-0,5	1,8
Palvelut	0,8	-9,2	-3,7	-2,2	-3,0	10,1	-3,6	3,5	3,4
Kauppa	4,3	-0,3	4,5	4,4	3,0	9,4	3,2	3,8	1,9
Informaatio ja viestintä	5,5	1,8	4,0	6,9	5,0	9,2	4,6	6,3	4,4
Kiinteistöalan toiminta	0,7	-0,8	0,4	2,7	0,5	2,6	0,7	1,8	2,2
Bkt muutos ed. nelj.	-0,4	-6,3	4,6	0,7	0,1	2,2			
Koko teollisuuden muutos ed. nelj.	-0,9	-1,9	1,6	1,3	0,1	1,3			

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Pitkäaikaistyöttömyys korkealla, mutta laskussa

> Työllisten ja työvoiman määrä pysyi melko vakaana

> Työttömyysasteen trendi laski 7,6 prosenttiin

> Työtunnit kehittyvät työllisten määrää heikommin

Työllisyyden ripeä kasvu toukokuusta saakka pysähtyi syyskuussa. Työllisten määrä kasvoi syyskuussa vain 0,7 prosenttia vuoden takaisesta, mikä vastaa 17 000 työllistä enemmän kuin viime vuonna. Työttömyys on edelleen laskusuunnassa, ja syyskuussa työttömiä oli 5,6 prosenttia eli 12 000 henkeä vähemmän kuin viime vuonna. Työmarkkinoille siirtyminen on hieman hidastunut, mikä näkyy työvoiman määrän pysymisenä kutakuinkin ennallaan. Työvoiman ulkopuolisten määrä väheni vain 17 000 hengellä eli reilulla prosentilla.

Syyskuussa 15–64-vuotiaiden työllisyysasteen trendiluvut muuttuivat hie-man, ja syyskuun luku oli 72,5 prosenttia. Työttömyysasteen trendiluku oli 7,6 prosenttia. Työttömyysasteen trendi pysyi alkuvuoden 8 prosentin tuntumassa, mutta lähti kesäkuussa hitaaseen laskuun.

Päätoimialoista rakentamisessa työllisyys on kehittynyt heikosti koko kulu-van vuoden ja heikkeni edelleen huomattavasti syyskuussa. Alkutuotannossa työl-listen määrä kasvoi ripeästi keväällä ja kesällä ja elokuun laskun jälkeen kääntyi uudelleen nousuun. Palvelualojen työllisyydessä näkyy selvä piristymisen touko-kuusta alkaen, ja alan työllisten määrä kasvoi yhä runsaan prosentin syyskuussa vuoden takaiseen verrattuna.

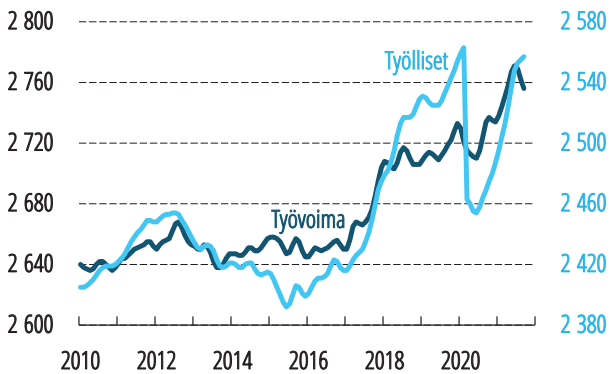
Työtunnit kasvoivat hyvää tahtia keväällä ja alkukesästä, mutta nyt osa-aika-työn yleistymisen näkyy työtuntien työllisyyttä heikompana kehityksenä. Syys-kuussa työtunnit vähenivät 2,2 prosenttia vuoden takaisesta. Eniten tehdyt työ-tunnit vähenivät liikenteessä (-18,3 %) ja rakentamisessa (-11,6 %), kun taas kaupan (+4,7 %) ja liike-elämän palveluiden (+3,1 %) työtunnit kasvoivat.

Työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) työnvälitystilastoissa työttömien määrä laski elokuussa 16 prosenttia. Myös lomautettujen määrä laski edelleen voimak-kaasti. Syyskuussa lomautettuja oli 36 000 vähemmän kuin vuosi sitten.

TEM:n uusien avointen työpaikkojen määrä on kasvanut kovaa vauhtia ke-väästä saakka. Uusia työpaikkoja ilmoitettiin syyskuussa 55 prosenttia vuoden takaista enemmän.

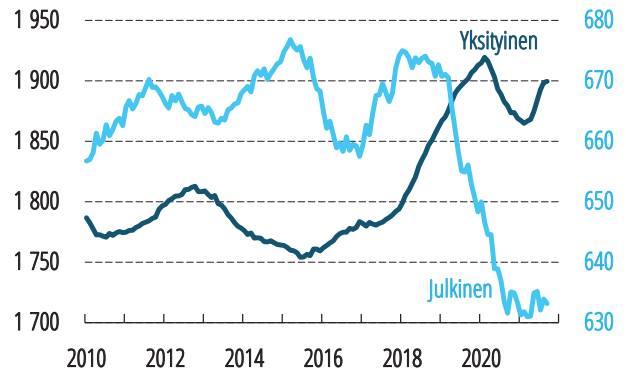
Pitkäaikaistyöttömyys on yhä vuoden takaista huomattavasti korkeammalla tasolla, mutta lähtenyt elokuussa laskuun. Syyskuussa yli vuoden työttömänä ol-leita oli 28 000 henkeä eli noin 35 prosenttia viime vuotta enemmän, mutta rei-lut 2 000 vähemmän kuin elokuussa.

Työn kysyntä ja tarjonta, trendi (1 000 henkilöä)

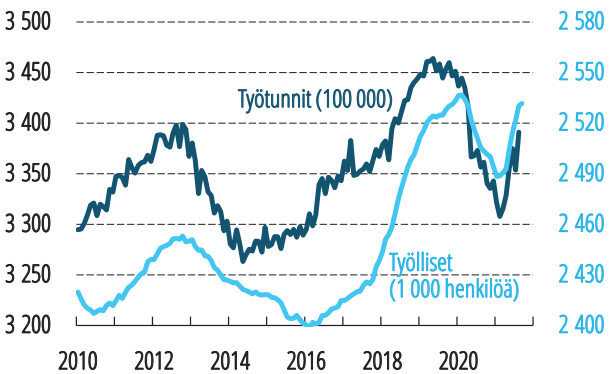
Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Yksityisen ja julkisen sektorin työlliset, 12 kk lka summa (1 000 henkilöä)

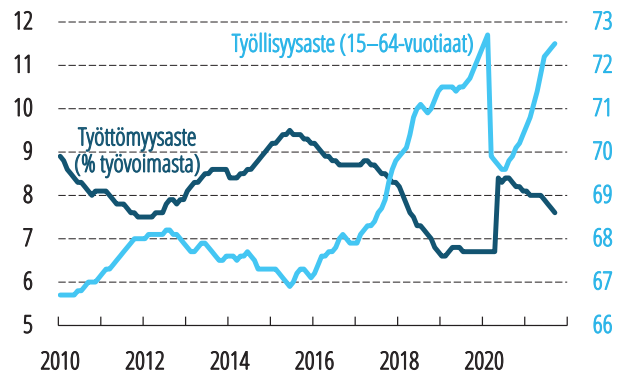
Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Työlliset ja tehdyt työtunnit, 12 kk lka summa

Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Työllisyys- ja työttömyysaste (%)

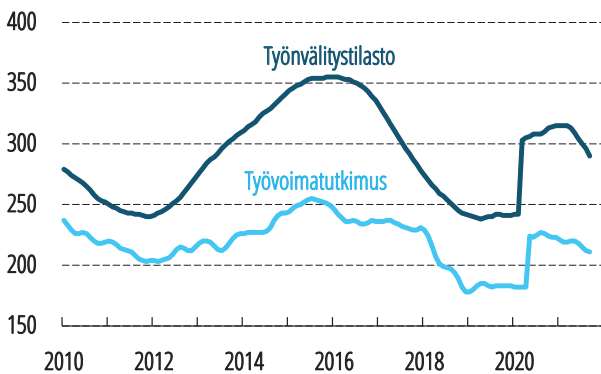

Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

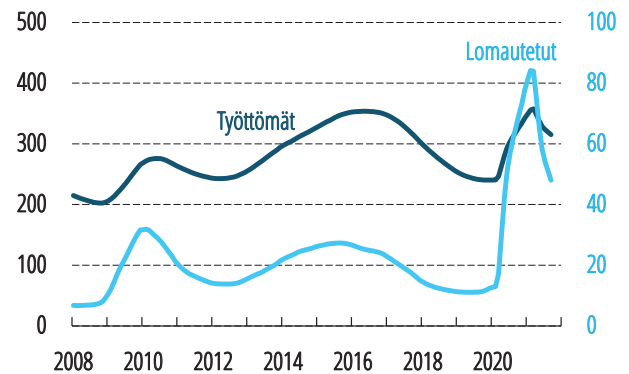
Työllisyyden vuosimuutos sekä työttömyys- ja työllisyysasteet (%)

	2021 Touko	2021 Kesä	2021 Heinä	2021 Elo	2021 Syys	3 kk ¹⁾	2020	Ennuste (syksy 2021)	Ennuste (syksy 2022)
Alkutuotanto	6,1	15,4	16,2	-6,7	5,2	1,9	-4,5		
Teollisuus	-0,3	2,5	0,0	0,3	1,1	0,2	0,9		
Rakennustoiminta	-2,6	-3,6	-5,4	-3,0	-10,3	-1,3	1,4		
Palvelut	7,2	4,7	4,2	5,7	1,3	2,1	-3,8		
Julkinen sektori	7,8	0,5	-6,0	3,6	-1,4	-0,1	-2,3		
Työlliset yhteensä	5,7	4,7	3,4	4,2	0,7	1,0	-1,5	1,7	1,0
Työvoiman tarjonta	4,8	4,6	3,0	2,6	0,2	0,8	-0,5	1,8	0,2
Työttömyysaste, kausitasoitettu sarja	8,0	7,9	7,8	7,7	7,6		7,8	7,8	7,0
Työllisyysaste, kausitasoitettu sarja	71,8	72,2	72,3	72,4	72,5		70,4	72,1	72,9

¹⁾ Vuosisummasta laskettu kolmen viimeisimmän havainnon keskiarvo kolmeen edelliseen verrattuna, %-muutos. Kausivaihtelusta tasoitettuja työllisyyslukuja.
Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

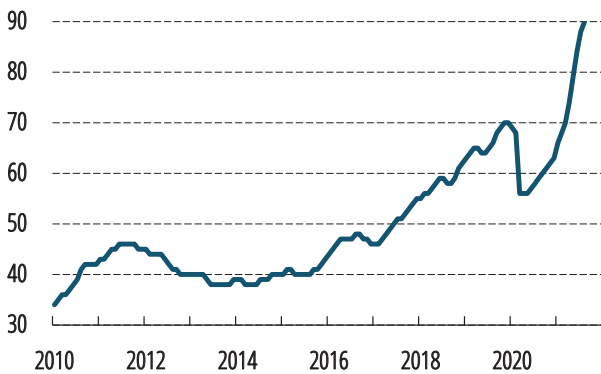
Työttömyys, trendi
(1 000 henkilöä)

Lähteet: Työministeriö ja Tilastokeskus, Macrobond.

Työttömät ja lomautetut,
12 kk lka summa

Lähteet: Työministeriö, Macrobond.

Uudet avoimet työpaikat, trendi (1 000 kpl)

Lähde: Työministeriö.

Työpanos (vuosimuutos, %)

	2021 Touko	2021 Kesä	2021 Heinä	2021 Elo	2021 Syys
Alkutuotanto	-0,4	11,2	-1,6	-0,3	-5,2
Teollisuus	4,5	3,3	-9,5	-1,5	0,3
Rakennustoiminta	1,2	-5,5	-18,3	-5,3	-11,6
Kauppa	19,9	16,2	-0,8	1,5	4,7
Liikenne	2,0	3,8	-0,6	6,2	-18,3
Rahoitus, liike-elämää palveleva toiminta	12,1	10,8	-24,0	10,2	3,1
Julk. ja muut yhteiskunnalliset palvelut	14,9	8,5	-7,6	13,9	0,3
Yhteensä	9,8	7,2	-9,3	5,9	-2,2

Lähde: Tilastokeskus.

Inflaatio nopeimmillaan yhdeksään vuoteen

- > Asuminen ja liikenne edelleen kiihtyneen inflaation taustalla
- > Vanhat syylliset: energia ja uusien asuntojen hinnat
- > Uudet syylliset: peruskorjauskustannukset ja käytetyt autot
- > Lokakuussa inflaatio kiihtyy lisää

Inflaatio nopeutui

Kuluttajahintainflaatio kiihtyi syyskuussa 2,5 prosenttiin. Tämä on nopein vauhti sitten lokakuun 2012, jolloin elintarvikkeet, alkoholi ja tupakka sekä liikenne nostivat yleistä hintatasoa.

Nyt hintatasoa nostaa asuminen ja liikenne, kun taas elintarvikkeiden hintojen vuosinousu oli vain 0,6 prosenttia. Asumisen hintojen nousuvauhti kiihtyi syyskuussa 4,6 prosenttiin ja se kontribuoi puolet eli 1,25 prosenttiyksikköä kokonaisinflaatioon. Liikenteen hintojen nousu oli 6,8 prosenttia ja kontribuutio 0,87 prosenttiyksikköä. Pientä kontribuutiota tuli myös alkoholin ja tupakan veronkorotuksista. Muuten inflaatiota oli hyvin vähän.

Peruskorjauskustannusten nousu historiallista

Asumisen saralla peruskorjauskustannusten nousu on ollut voimakasta. Ne nousivat syyskuussa melkein 14 prosenttia vuoden takaisesta ja kontribuoivat yleiseen hintatasoon 0,60 prosenttiyksikköä. Monien rakennusmateriaalien hinnat ovat nousseet jyrkästi. Omistusasujien peruskorjauskustannukset (+17 %) ovat nousseet enemmän kuin taloyhtiöiden (+9 %). Tällä vuosisadalla asunnon huollon ja korjauskustannusten hintojen nousu ei ole koskaan ollut yhtä voimakasta kuin se oli nyt syyskuussa. Lisäksi uuden asunnon hankinnan hinta nousi 6,3 prosenttia: kiinteistöt +8,5 prosenttia ja osakehuoneistot +4,5 prosenttia.

Käytettyjen autojen hintojen nousu poikkeuksellista

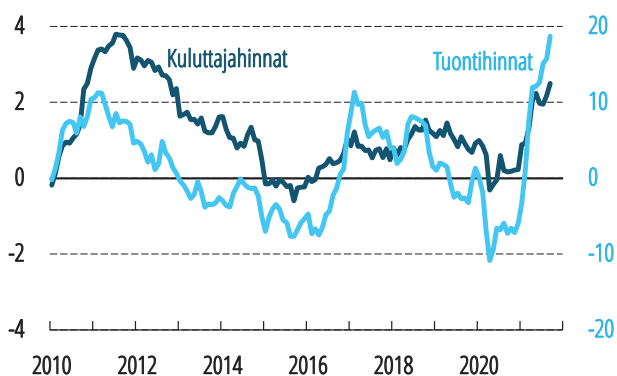
Liikenteen kustannuksissa yli puolet hintapaineesta tulee polttoaineista. Niiden vuosi-inflaatio on hieman alkanut hidastua, mutta raakaöljyn maailmanmarkkinahintojen edelleen jatkunut nousu tulee ylläpitämään positiivista vaikutusta yleiseen hintatasoon. Lisäksi autojen hinnat ovat poikkeuksellisesti kääntyneet suhteellisen voimakkaaseen nousuun: syyskuussa 4,0 prosenttia. Paine tulee käytettyjen autojen hinnoista, jotka ovat historiallisesti alentuneet mutta jotka nousivat nyt syyskuussa 7,3 prosenttia vuoden takaisesta.

Inflaatio kiihtyy lokakuussa edelleen syyskuusta.

Hinnat (vuosimuutos, %)

	2021 Touko	2021 Kesä	2021 Heinä	2021 Elo	2021 Syys	2021 Loka	Ennuste (syksy 2021) 2021	Ennuste (syksy 2021) 2022
Suomi, harmonisoitu	2,3	1,9	1,8	1,8	2,1	2,8	1,7	1,6
Euroalue, harmonisoitu	3,8	3,8	3,4	3,7	3,4	4,1	2,1	1,6
Suomi, kansallinen KHI	0,1	-0,3	0,4	1,0	1,3		1,8	1,6
Tuontihinnat (tavarat)	12,1	12,6	15,1	15,7	18,7		9,4	3,3
Kotimarkkinoiden perushintaindeksi	8,8	8,8	11,2	11,5	13,6		8,2	4,2
Rakennuskustannukset	3,2	4,2	5,8	8,7	9,3			

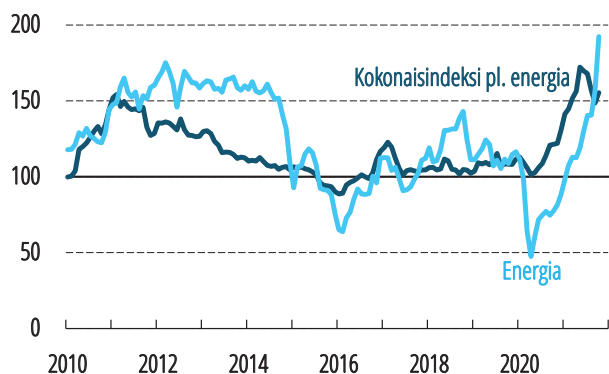
Lähteet: Tilastokeskus, Eurostat.

Hinnat
(vuosimuutos, %)

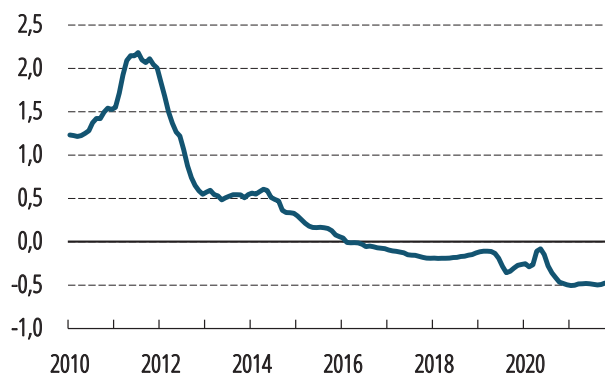
Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Vientihinnat
(vuosimuutos, %)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Raaka-aineiden eurohinta
(ind. 2015=100)

Lähteet: HWWI, Macrobond.

12 kk Euribor
(%)

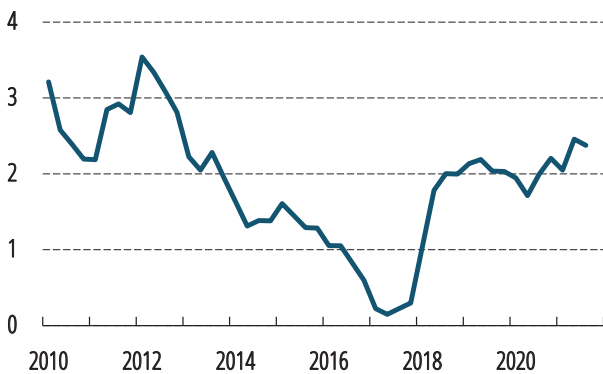
Lähteet: EKP, Etlan tietokanta.

Suomen reaalin efektiivinen valuuttakurssi (ind. 2010=100, laskettu kuluttajahinnoilla)

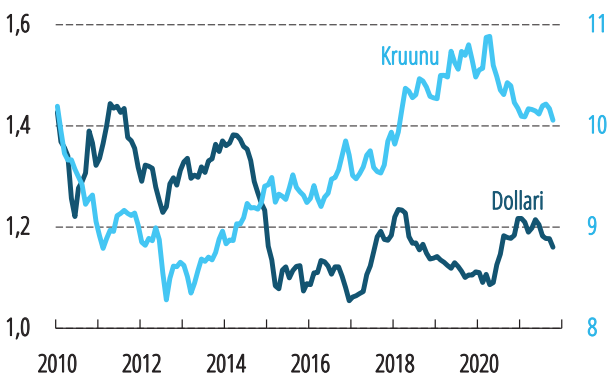
Kun käyrä nousee, valuuttakurssi vahvistuu. Lähteet: BIS, Macrobond.

Nimellinen ansiotasoindeksi (vuosimuutos, %)

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Valuuttakursseja euron suhteen

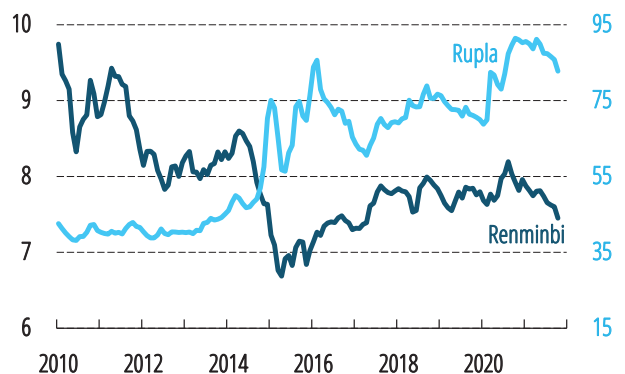
Kun käyrä nousee, euro vahvistuu. Lähteet: EKP, Etlan tietokanta.

Kuluttajahinnat (indeksipainot 2021) (vuosimuutos, %)

	2021 Kesä	2021 Heinä	2021 Elo	2021 Syys
Kuluttajahintaindeksi	2,0	1,9	2,2	2,5
Eiintarvikkeet (13,7 %)	-0,4	0,0	0,5	0,6
Alkoholijuomat, tupakka (5,3 %)	4,8	4,3	4,3	4,2
Vaatetus ja jalkineet (3,5 %)	-1,9	-2,1	-3,1	-2,0
Asuminen, vesi, sähkö, kaasu (26,9 %)	2,3	2,8	4,0	4,6
Kalusteet, kotitalouskoneet (5,6 %)	0,1	-0,1	-1,0	0,3
Terveys (5,3 %)	0,9	-1,7	-1,9	-1,9
Liikenne (12,8 %)	5,7	6,2	6,6	6,8
Viestintä (2,8 %)	2,1	2,6	2,9	2,8
Kulttuuri ja vapaa-aika (10,2 %)	1,6	0,4	0,9	0,9
Koulutus (0,5 %)	1,7	1,7	1,7	0,3
Ravintolat ja hotellit (6,0 %)	2,4	3,2	2,0	2,4
Muut tavarat ja palvelut (7,5 %)	0,2	0,1	-1,0	-1,1

Lähteet: Tilastokeskus, Etlan tietokanta.

Valuuttakursseja euron suhteen

Kun käyrä nousee, euro vahvistuu. Lähteet: EKP, Etlan tietokanta.

Kuntien verotulot kasvavat, valtion pysyvät lähes ennallaan

> Suomi toimitti komissiolle vuoden 2022 alustavan talousarviosuunnitelman

> Budjettitalouden velka 130 mrd. euroa syyskuun lopussa

> Kuntien verotulokertymät kasvaneet 9 % viime vuodesta

Suomi toimitti lokakuussa Euroopan komissiolle alustavan talousarviosuunnitelman vuodelle 2022, joka valtiovarainministeriön arvion mukaan rikkoo EU:n velkakriteeriä vuodesta 2020 eteenpäin. Velkakriteeri rikkoutuu siten myös vuonna 2022, mutta poikkeuslauseke on tämänhetkisen päätöksen mukaan voimassa vielä vuoden 2022 loppuun asti. Lisäksi valtiovarainministeriö toteaa Suomen alustavassa talousarviosuunnitelmassa, että kuluvan vuoden 3 % alijäämän viitearvon ylitys on vain osittain selitettävissä koronaan liittyvillä toimilla, joiden koko on n. 1,8 % bkt:sta. Toisin sanoen viitearvon ylitys tänä vuonna johtuu myös muista kuin koronaan liittyvistä menolisäyksistä. Komissio arvioi alijäämä- ja velkakriteerien noudattamista seuraavan kerran keväällä 2022.

Komissio on vuoden 2022 maakohtaisina suosituksina suosittellut Suomelle mm. investointien lisäämistä talouden kasvupotentiaalin parantamiseksi sekä juoksevien menojen kasvun hillitsemistä. Komissio kehottaa kiinnittämään huomiota julkisen talouden toimenpiteiden laatuun niin, että etusijalle asetetaan kestävät ja kasvua lisäävät investoinnit ja rakenneuudistukset. Valtiovarainministeriön arvion mukaan Suomi noudattaa näitä neuvoston hyväksymiä suosituksia.

Liikekirjanpidon luvuilla mitattuna valtion budjettitalouden alijäämää oli syyskuun loppuun mennessä kertynyt 4,4 mrd. euroa. Viime vuonna koko budjettitalous oli 12,3 mrd. euroa alijäämäinen, kun vuonna 2019 alijäämää oli vain 1,7 mrd. euroa.

Budjettitalouden velka oli syyskuussa 130,2 mrd. euroa. Vuoden 2020 lopussa budjettitalouden velkaa oli 124,8 mrd. euroa.

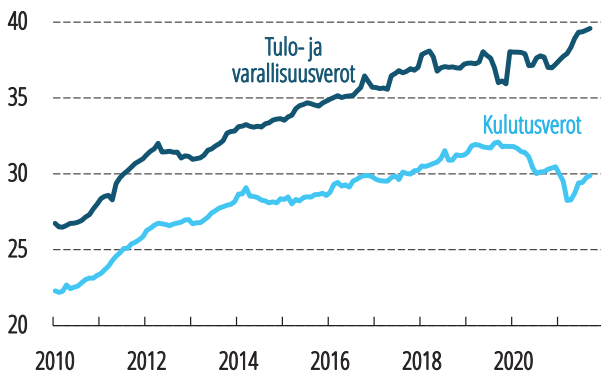
Valtion ja kuntien verotulokertymät kasvoivat runsaat 5 prosenttia syyskuussa. Kasvua oli sekä välillisten että välittömien verojen tuotossa. Tammi-syyskuussa kuntien verotulokertymät kasvoivat melkein 9 prosenttia vuoden takaisesta, valtion vain 0,6 prosenttia.

Verotulojen ja valtiontalouden kehitys

	2021 Touko	2021 Kesä	2021 Heinä	2021 Elo	2021 Syys	12 kk ²⁾	2020	Ennuste (syksy 2021) 2021 2022	
Valtion ja kuntien verotulot¹⁾	19,6	22,6	1,0	8,0	5,2	2,4	-3,1	3,8	4,0
Välittömät verot	19,5	13,6	0,7	4,2	4,7	5,0	-2,2	4,1	3,9
Välilliset verot	19,7	37,2	1,4	11,4	5,6	-0,9	-4,2	3,5	4,1
Julkisten toimialojen palkkasumma, %-muutos	4,7	8,9	4,7	5,2		4,4	1,8		
Valtiontalous, tulojäämä, mrd. euroa	0,4	-0,8	-0,6	-0,6	-0,7	-4,4	-12,3		
Budjettitalouden velka, mrd. euroa	126,1	129,5	129,5	129,8	130,2		124,8		

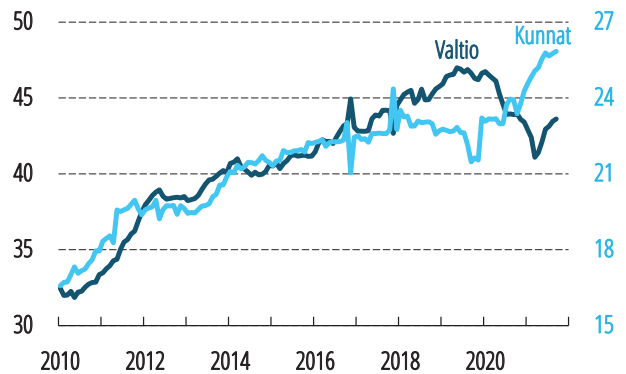
¹⁾ Vuosimuutos, %. ²⁾ 12 kk liukuvan summan vuosimuutos, %. Lähteet: Verohallinto, Valtiokonttori, Macrobond.

Välilliset ja välittömät verot, 12 kk summa (mrd. euroa)

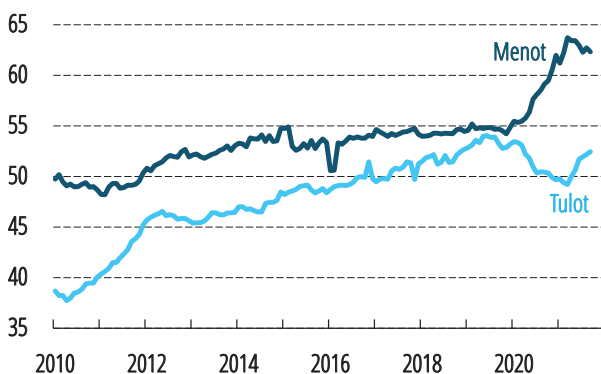
Lähteet: Verohallinto ja Valtiokonttori.

Valtion ja kuntien verotulot, 12 kk summa (mrd. euroa)

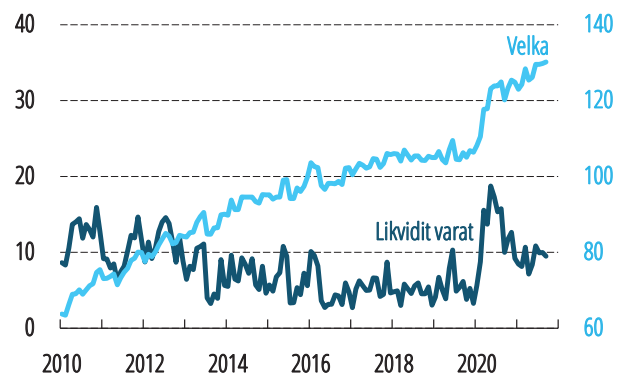
Lähteet: Verohallinto ja Valtiokonttori.

Valtion tulot ja menot ilman sijoituksia, 12 kk summa (mrd. euroa)

Lähteet: Valtiokonttori, Macrobond.

Valtion velka ja likvidit varat (mrd. euroa)

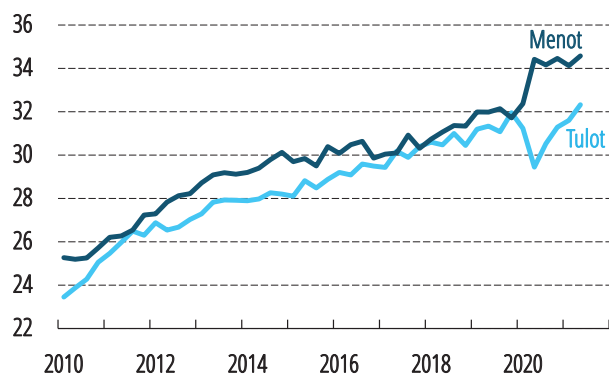
Lähteet: Valtiokonttori, Macrobond.

Julkisyhteisöjen kulutuksen ja investointien määrä (vuosimuutos, %)

	2020 II	2020 III	2020 IV	2021 I	2021 II	Q _t /Q _{t-1}	2020 I-IV	Ennuste (syksy 2021) 2021	Ennuste (syksy 2021) 2022
Kulutus	-1,3	-0,7	3,7	2,1	4,0	0,3	0,5	2,4	-0,2
Investoinnit	12,4	17,6	8,6	1,2	-6,9	-1,7	11,0	0,4	-2,1

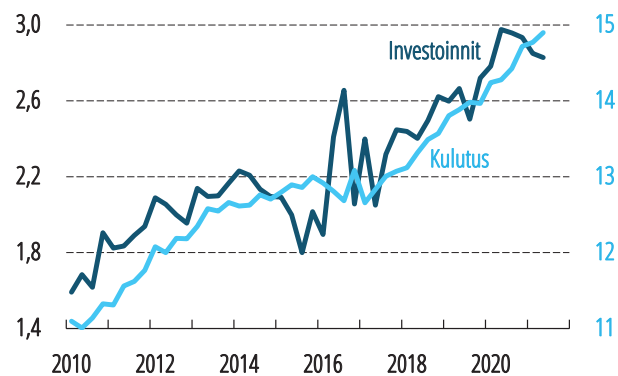
Työpäiväkorjattu. Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Julkisyhteisöjen tulot ja menot, kausitasoitus (mrd. euroa)

Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Julkinen kulutus ja investoinnit, kausitasoitus (mrd. euroa)

Lähteet: Tilastokeskus, Macrobond.

Talousennusteet vuodelle 2021 (%-muutos, ellei toisin mainittu)

	Etla 20.09.	PT 16.09.	PTT 14.09.	SP 15.06.	VM 27.09.	HB 25.08.	Nordea 01.09.	OP 18.08.	Danske 15.09.	Komissio 12.05.	Med	Min	Max
Bkt	3,5	3,0	3,7	2,9	3,3	3,5	3,5	3,6	3,3	2,7	3,4	2,7	3,7
Tuonti	2,2	2,0	4,5	5,4	5,2	3,8	3,0	7,0	4,5	5,9	4,5	2,0	7,0
Vienti	4,2	2,0	5,0	5,9	5,6	5,6	2,9	6,2	3,5	5,1	5,1	2,0	6,2
Kulutus	2,8	3,5			3,3	3,2		3,9	3,5		3,4	2,8	3,9
Yksityinen	3,0	4,0	3,5	3,3	3,2	3,5	3,2	4,7	4,0	3,4	3,5	3,0	4,7
Julkinen	2,4	2,4	3,0	2,4	3,6	2,5	2,9	2,0	2,5	3,2	2,5	2,0	3,6
Investoinnit (SP: yksityiset)	2,8	2,1	4,5	1,3	2,8	2,0	2,1	3,5	4,0	2,1	2,5	1,3	4,5
Varastojen muutos (kontr.)	0,0			0,0						0,0	0,0	0,0	0,0
Kokonaiskysyntä	3,2	2,7			3,8						3,2	2,7	3,8
Kuluttajahinnat (EC: harm.)	1,8	1,7	1,8	1,7	1,8	1,8	1,9	1,9	2,0	1,2	1,8	1,2	2,0
Työttömyysaste, %	7,8	6,8	7,7	7,7	7,8	7,8	7,8	7,7	7,7	7,6	7,7	6,8	7,8
Ansiotaso	2,2	2,0	2,5	2,3	2,3	2,1	2,2	2,2	2,5		2,2	2,0	2,5
Teollisuustuotanto (HB: arvonlisäys)	3,7				4,4	4,0	3,0				3,9	3,0	4,4
Vaihtotase / bkt, %	0,3		0,5	-0,1	-0,4	0,2	0,8	0,6	0,6	0,0	0,3	-0,4	0,8

Talousennusteet vuodelle 2022 (%-muutos, ellei toisin mainittu)

	Etla 20.09.	PT 16.09.	PTT 14.09.	SP 15.06.	VM 27.09.	HB 25.08.	Nordea 01.09.	OP 18.08.	Danske 15.09.	Komissio 12.05.	Med	Min	Max
Bkt	3,0	3,5	4,0	3,0	2,9	3,2	3,0	3,0	3,0	2,8	3,0	2,8	4,0
Tuonti	7,7	7,5	9,0	5,3	5,1	6,0	5,6	7,3	6,5	5,8	6,3	5,1	9,0
Vienti	9,3	8,7	9,5	5,5	5,8	6,6	5,3	8,0	6,5	7,0	6,8	5,3	9,5
Kulutus	2,4	2,5			2,6	3,0		2,4	2,7		2,6	2,4	3,0
Yksityinen	3,6	4,0	4,5	4,6	3,8	3,9	3,5	3,5	3,5	3,6	3,7	3,5	4,6
Julkinen	-0,2	-0,8	2,0	-0,9	0,0	1,0	0,6	0,0	1,0	-1,3	0,0	-1,3	2,0
Investoinnit (SP: yksityiset)	3,4	3,3	4,5	3,7	2,8	2,8	4,1	3,5	4,0	3,4	3,5	2,8	4,5
Varastojen muutos (kontr.)	-0,3			0,0						0,0	0,0	-0,3	0,0
Kokonaiskysyntä	4,2	4,6			3,5						4,2	3,5	4,6
Kuluttajahinnat (EC: harm.)	1,6	1,3	1,6	1,4	1,6	1,5	1,7	1,3	1,8	1,2	1,6	1,2	1,8
Työttömyysaste, %	7,0	5,7	7,3	6,9	6,8	7,2	6,8	7,0	7,1	7,2	7,0	5,7	7,3
Ansiotaso	2,5	2,0	4,0	2,0	3,0	2,5	2,2	2,0	2,7		2,5	2,0	4,0
Teollisuustuotanto (HB: arvonlisäys)	2,8				3,3	3,0	2,0				2,9	2,0	3,3
Vaihtotase / bkt, %	1,0		0,7	-0,1	-0,2	0,5	0,7	0,8	0,6	0,5	0,6	-0,2	1,0

Talousennusteet vuodelle 2023 (%-muutos, ellei toisin mainittu)

	Etla 20.09.	PT 16.09.	PTT	SP 15.06.	VM 27.09.	HB 25.08.	Nordea 01.09.	OP 18.08.	Danske Komissio	Med	Min	Max
Bkt	1,7	1,8		1,3	1,4	1,8	2,0	1,4		1,7	1,3	2,0
Tuonti	4,4	3,5		3,1	3,2	3,0	3,2	3,0		3,2	3,0	4,4
Vienti	3,4	5,0		3,0	3,4	3,5	3,5	3,0		3,4	3,0	5,0
Kulutus	1,2	0,9			0,9	1,6		1,2		1,2	0,9	1,6
Yksityinen	1,8	1,5		1,3	2,0	1,8	1,2	1,5		1,5	1,2	2,0
Julkinen	0,0	-0,5		0,7	-1,4	1,0	1,7	0,5		0,5	-1,4	1,7
Investoinnit (SP: yksityiset)	2,4	2,1		2,6	2,6	2,0	3,5	2,0		2,4	2,0	3,5
Varastojen muutos (kontr.)	0,5			0,0						0,3	0,0	0,5
Kokonaiskysyntä	2,5	2,2			1,9					2,2	1,9	2,5
Kuluttajahinnat (EC: harm.)	1,4	1,3		1,6	1,7	1,6	1,7	1,5		1,6	1,3	1,7
Työttömyysaste, %	6,9	5,2		6,7	6,4	6,6	6,4	6,6		6,6	5,2	6,9
Ansiotaso	2,3	2,0		2,3	2,5	2,5	2,4	2,3		2,3	2,0	2,5
Teollisuustuotanto (HB: arvonlisäys)	1,8				2,3	2,0	2,0			2,0	1,8	2,3
Vaihtotase / bkt, %	0,2			-0,2	-0,1	0,7	0,7	0,8		0,5	-0,2	0,8

ETLA

**Elinkeinoelämän
tutkimuslaitos**

ETLA Economic Research

Puh. 09-609 900
www.etla.fi
etunimi.sukunimi@etla.fi

Arkadiankatu 23 B
00100 Helsinki

